

Julia van Minnen & Melissa Awater

HAN University of Applied Sciences

Juni, 2023

'DE 10 STAPPEN VAN PEUTER NAAR KLEUTER'

DE OPTIMALISATIE VAN DE INFORMATIEOVERDRACHT BIJ IKC 'T HOLTHUUS

Voorwoord

Wij zijn Melissa Awater en Julia van Minnen. Wij zijn studenten Pedagogiek aan de HAN University of Applied Sciences. Voor u ligt het afstudeeronderzoek "De 10 stappen van peuter naar kleuter: De optimalisatie van de informatieoverdracht bij IKC 't Holthuis. Dit afstudeeronderzoek is geschreven om te voldoen aan de afstudeereisen van de opleiding Pedagogiek. Het onderzoek is geschreven voor IKC 't Holthuis in de periode van februari 2023 t/m juni 2023.

Wij zijn beiden geïnteresseerd in een creatieve benaderingswijze voor het doen van onderzoek. Dit was mogelijk bij IKC 't Holthuis. Wij willen IKC 't Holthuis bedanken voor de mogelijkheid voor het doen van creatief onderzoek. Dit heeft bijgedragen aan onze professionele ontwikkeling ten aanzien van het onderzoekend vermogen op creatieve wijze.

Wij wensen u veel plezier!

Melissa Awater & Julia van Minnen

Huissen, 7 juni 2023

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
1. Introductie	6
1.1 Aanleiding en onderzoeksonderwerp introduceren	6
1.2 Organisatiebeschrijving	6
1.3 Vraagverheldering	7
1.4 Theoretisch kader	11
1.5 Doelstelling en ontwerpvraag	16
Literatuurlijst hoofdstuk 1	18
2. Methode	21
2.1 Kwalitatief onderzoek.....	21
2.2 Dataverzameling- en analysemethoden	21
2.3 Betrokkenen en hun rol	23
2.4 Betrouwbaarheid en validiteit	24
2.5 Ethische afwegingen.....	25
Literatuurlijst hoofdstuk 2	26
3. Discoverfase.....	27
3.1 Korte inleiding en formulering onderzoeks(deel)vragen	27
3.2 Selectie onderzoekspopulatie.....	27
3.3 Keuze en aanpak methode	27
3.4 Wijze van analyse	28
3.5 Belangrijkste uitkomsten	29
3.6 Conclusie	31
Literatuurlijst hoofdstuk 3	32
4. Definefase.....	33
4.1 Korte inleiding en formulering onderzoeks(deel)vragen	33
4.2 Selectie onderzoekspopulatie.....	33
4.3 Keuze en aanpak methode	34
4.4 Wijze van analyse	34
4.5 Belangrijkste uitkomsten	35
4.6 Conclusie	36
Literatuurlijst hoofdstuk 4	37
5. Developfase.....	38
5.1 Terugblik voorgaande deelvragen.....	38
5.2 Selectie onderzoekspopulatie.....	38
5.3 Keuze en aanpak methode	38
5.4 Wijze van analyse	38

5.5 Belangrijkste uitkomsten	38
5.6 Conclusie	39
5.7 Product.....	39
Literatuurlijst hoofdstuk 5	41
6. Deliverfase	42
6.1 Terugblik developfase	42
6.2 Implementatie product	42
6.3 Adviezen	44
Literatuurlijst hoofdstuk 6	46
7. Conclusie	47
Literatuurlijst hoofdstuk 7	48
8. Sterke kanten en beperkingen	49
8.1 Sterke kanten en beperkingen	49
8.2 Ethische verantwoording	50
8.3 Vervolgonderzoek.....	50
Literatuurlijst hoofdstuk 8	51
Bijlage.....	52
1.1 Tijdspad.....	52
1.2 Eindpresentatie praktijk	53

Inleiding

In dit portfolio wordt u meegenomen in het onderzoeks- en ontwerpproces. Het onderzoeks- en ontwerpproces zal gaan over het optimaliseren van de informatieoverdracht bij IKC 't Hotlhuus. IKC 't Holthuis is een integraal kind centrum gelegen in Huissen.

Het portfolio zal starten met een introductie. Hierin zal de context waarbinnen het onderzoek plaats vindt toegelicht worden met de aanleiding voor het praktijkonderzoek. Ook wordt hier ingegaan op de vraagstelling en het theoretisch kader. Daarbij zullen de doelstelling, urgentie en de ontwerpvrage geïntroduceerd worden. Hierna volgt de methode van het onderzoek waarin wordt beschreven welke methoden er zijn gebruikt. Na de methode volgt de uitvoering en verantwoording waarbij er zal worden ingegaan op de verschillende fases van het Double Diamond model volgens het boek: Ontwerpen voor Zorg en Welzijn (Van 't Veer et al., 2020). Per fase zal er verantwoord worden op welke wijze de resultaten verkregen zijn. Tot slot volgt de conclusie en de beschrijving van sterke kanten en beperkingen. Na ieder hoofdstuk volgt een literatuurlijst.

In het verslag zullen we in de vorm van 'de onderzoekers' schrijven en refereren wij naar ons als studenten. Waar er in het portfolio wordt gesproken over de ouder, wordt bedoeld ouder(s) en/of verzorger(s).

1. Introductie

1.1 Aanleiding en onderzoeksonderwerp introduceren

De onderzoekers zijn benaderd om onderzoek te doen bij IKC 't Holthuis. De aanleiding hiervoor is dat de opdrachtgever en begeleiders van 't Holthuis hebben gemerkt dat de overgang van de kinderopvang naar de kleuterklas niet soepel verloopt. Hierbij speelt de ontwikkeling van het Coronavirus volgens hen mee in de ontwikkeling van het kind van 'nu'. Na het coronavirus lijkt het of kinderen andere behoeften hebben dan voorheen. Om de overgang van kinderopvang naar de kleuterklas te optimaliseren moet er onderzocht worden hoe deze nu verloopt bij 't Holthuis (Persoonlijke communicatie opdrachtgever, 2 februari 2023).

Volgens de opdrachtgever wordt er door begeleiders van 't Holthuis opgemerkt dat kinderen veel tijd nodig hebben om te wennen in de kleuterklas. De begeleiders van de kleuterklas missen informatie van een kind als deze start in de kleuterklas. In sommige gevallen zorgt dit ervoor dat een kind ander gedrag laat zien dan wat vooraf werd verwacht. Met een onderzoek naar wat er geoptimaliseerd kan worden hoopt de opdrachtgever dat de overgang van peuter naar kleuter verbeterd kan worden. Op deze manier kan de doorgaande ontwikkellijn, wat een IKC beoogd, versterkt worden (Persoonlijke communicatie opdrachtgever, 2 februari 2023).

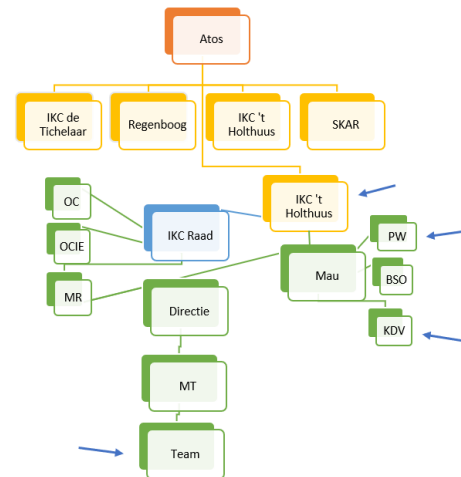
1.2 Organisatiebeschrijving

Achtergrond

IKC (Integraal Kind Centrum) 't Holthuis is een reguliere basisschool gelegen in Huissen. De school is in 1979 opgericht. Inmiddels is de school uitgegroeid tot een IKC waar er naast onderwijs ook kinderopvang, BSO en peuterwerk wordt aangeboden. De school heeft, verdeeld over 19 groepen, 450 leerlingen. Er zijn drie groepen kinderopvang, twee groepen BSO en één groep peuterwerk. Eén groep BSO en Peuterwerk zijn gelegen in de nabije locatie de Appelbongerd. De doelgroep waar de school zich op focust zijn kinderen van 0 tot 12 jaar oud (Holthuis, 2022-2023c).

IKC 't Holthuis is gelegen in een woonwijk. Dit is de wijk 'de Zilverkamp' in Huissen. Deze wijk valt onder de gemeente Lingewaard. De kinderen die naar 't Holthuis komen, komen niet alleen uit de naaste omgeving maar ook uit andere delen van Huissen en Arnhem (Holthuis, 2022-2023c).

Een IKC houdt in dat er een doorgaande lijn is tussen onderwijs en zorg. De school heeft een intern begeleider die verantwoordelijk is voor de zorg binnen de school. Daarnaast wordt zij ondersteund door andere interne specialisten zoals een remedial teacher. Ook maakt de school intensief gebruik van externe specialisten van het samenwerkingsverband Passend Wijs, Karakter, MEE, maatschappelijk werk en jeugdconsulenten van de gemeente (Holthuis, z.d.-e). Hiernaast zie je een organogram. Dit is door de onderzoekers samengesteld aan de hand van informatie uit een gesprek met de opdrachtgever (Persoonlijke communicatie, opdrachtgever, 16 februari 2023). In dit figuur is te zien waar IKC 't Holthuis onder valt en hoe de organisatiestructuur in elkaar zit. Met pijlen is aangegeven waar het onderzoek zich bevindt.

Manier van werken

Op 't Holthuis wordt uitgegaan van de uniciteit en eigenheid van ieder kind. Door het aanbieden van een uitdagende en leerzame omgeving wordt kinderen de kans geboden om zich optimaal te ontwikkelen. Hierbij staat eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid centraal. Dit wordt door de begeleiders gestimuleerd. Ze gaan ervan uit dat kinderen leren door te ervaren, ontdekken, onderzoeken en ontwerpen. Daarom is er ook speciale aandacht voor deze manier van leren en biedt de school ateliers aan, passende thema's en projecten waar ze dit kunnen uitoefenen (Holthuis, z.d.-d).

Ook laat 't Holthuis zich inspireren door Human Dynamics (Holthuis, z.d.-a). Dit gedachtengoed gaat ervan uit dat ieder mens zich anders ontwikkelt en dus ook andere behoeften heeft. Door een open houding en het kijken naar mogelijkheden komt dit tot uiting in de werkwijze op 't Holthuis. Dit betreft het samenwerken tussen collega's maar ook de benaderingswijze naar kinderen (Holthuis, z.d.-a).

Verbonden organisaties

't Holthuis is verbonden aan een aantal organisaties. Stichting Atos is de overkoepelende organisatie die naast 't Holthuis nog twee andere scholen bestuurt (Stichting Atos, z.d.). De drie IKC's die stichting Atos bestuurt werken allemaal volgens dezelfde missie en visie. Het doel van stichting Atos is dat kinderen de juiste vaardigheden aanleren zodat zij een stevige basis hebben voor de toekomst. Ieder IKC mag hier zijn eigen invulling aan geven (Stichting Atos, z.d.).

Ook is 't Holthuis verbonden aan de organisatie Skar (z.d.). Skar is de organisatie binnen het IKC die verantwoordelijk is voor de kinderopvang en peuterwerk. Peuterwerk is gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van peuters aan de hand van specifieke methodes. De kinderopvang van Skar stimuleert de ontwikkeling van het kind volgens vve-methoden gericht op taal, motoriek en sociale vaardigheden (Skar, z.d.). Een kind krijgt een vve-indicatie op basis van het consultatiebureau. De vve-indicatie houdt in dat een kind voorschoolse educatie krijgt gericht op de Nederlandse taal om schoolachterstand te voorkomen (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, z.d.-a).

1.3 Vraagverheldering

Om de vraag vanuit de praktijk te verhelderen hebben de onderzoekers de vraagstelling bekeken vanuit de niveaus van het ecologisch model. De ecologische systeemtheorie van Bronfenbrenner gaat uit van vijf niveaus van externe invloed. Dit heeft invloed op de ontwikkeling van kinderen. De niveaus zijn; micro-, meso- en macroniveau (Feldman, 2019). De onderzoekers zullen hieronder de niveaus toelichten aan de hand van de verkregen informatie van de praktijk over het onderzoeksonderwerp.

Microniveau

Het kind

Wanneer een kind de overstap van de kinderopvang naar het onderwijs gaat maken verandert er veel. Hoe een kind om gaat met deze veranderingen is voor ieder kind anders. Het kind gaat afscheid nemen van de opvang, gaat wennen op school en gaat misschien zelfs al beginnen bij de buitenschoolse opvang. Op school krijgt een kind een nieuwe juf of meester, leert andere kinderen kennen en leert opdrachten te maken (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-b). Kortom er ontstaat een nieuwe sociale-, fysieke- en pedagogisch-didactische omgeving waar nieuwe verwachtingen gelden. Met de sociale omgeving wordt de interactie tussen de kinderen en de leerkrachten bedoeld, de fysieke omgeving; het klaslokaal en de pedagogisch- didactische omgeving en de handelingswijze van de professional (Paardenkooper, 2021). Binnen deze drie factoren ontstaat er een onderbreking, wat onveiligheid met zich mee kan brengen. Deze onveiligheid kan gepaard gaan met stress, wat kan resulteren in weinig energie om te spelen en vriendjes te maken. Het vraagt van de begeleiders, van zowel de kinderopvang als het onderwijs, om een veilige omgeving te bieden voor het jonge kind. Een goede relatie met een pedagogisch medewerker en leerkracht draagt bij aan een soepele overgang. Ook tonen kinderen meer betrokkenheid als er vaste routines en structuur wordt aangeboden. Die betrokkenheid heeft een professionele opvoeder nodig om een sterke band met het kind te creëren (Paardenkooper, 2021).

In samenspraak met de opdrachtgever is er besloten om het kind niet direct te betrekken bij het onderzoek. Dit wil zeggen dat de onderzoekers de doelgroep niet gaan gebruiken in het beantwoorden van de onderzoeksvraag. De keuze hiervoor heeft te maken met het feit dat het een jonge doelgroep betreft en dat het moeilijk is om ervaringen te bevragen. Ook staat de veiligheid van het kind voorop, en zou deze in het geding kunnen komen doordat er geen vertrouwensband is tussen het kind en de onderzoekers (Persoonlijke communicatie, opdrachtgever, 30 maart 2023).

De onderzoekers hebben wel contact gemaakt met de doelgroep door een bezoek te brengen aan de kleuterklassen en de groepen van de kinderopvang. Ze hebben contact gemaakt door mee te spelen, op ooghoogte te zitten en kort en concreet taalgebruik te gebruiken. Deze manier van contact maken is passend bij de ontwikkelingsfase van de peuter en de kleuter (Delfos, 2017).

De onderzoekers hebben gekozen om een digitale enquête te sturen naar ouders. Op deze manier wilden de onderzoekers het perspectief van ouders in kaart brengen. Dit hebben zij gedaan via de onlinewebsite Survio (z.d.). Er is gekozen voor een digitale enquête, omdat je op deze wijze in een korte tijd een grote groep kan benaderen. De enquête is naar twintig ouders verstuurd van kinderen die de overstap van kinderopvang naar het onderwijs recent hebben gemaakt. Daarvan hebben vier ouders de enquête ingevuld. De resultaten zijn terug te vinden in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.13). Ouders geven in de enquête aan dat hun kind eraan toe was om naar de kleuterklas te gaan. Daarvan geven drie ouders aan dat hun kind enthousiast was om de overstap te maken en één ouder gaf aan neutraal te zijn. Twee ouders geven aan dat hun kind het lastig vond om afscheid te nemen van de kinderopvang. Twee ouders geven aan dat hun kind erg moest wennen in de kleuterklas. Daarentegen is één ouder het hier niet mee eens en twee geven aan neutraal te zijn.

De ouders

Net zoals dat er voor een kind veel verandert in de overstap van kinderopvang naar het onderwijs, geldt dat ook voor de ouders. Bij hen kan het ook wennen zijn en kan er stress worden veroorzaakt door alle veranderingen die dit teweeg brengt. Een goede relatie en communicatie tussen de kinderopvang, school en de ouders zou bijdragen aan een soepelere overgang en stress verminderen (Paardenkooper, 2021).

Er is een handleiding voor ouders van kinderen die starten in groep 1 en 2 bij 't Holthuis (Holthuis info groep 1-2, 2021b). Hierin staat vermeld wat er allemaal verandert, waar er rekening mee moet worden gehouden en er staan passende adviezen in. Er wordt bijvoorbeeld geadviseerd om thuis veel rust te bieden omdat alle nieuwe indrukken veel energie vraagt van het kind. Daarnaast wordt er van ouders verwacht dat het kind zindelijk is en het een bepaalde mate van zelfstandigheid heeft. Er wordt dan ook geadviseerd om thuis hiermee te oefenen.

Van de vier ouders die de enquête hebben ingevuld hebben twee kinderen op de kinderopvang van 't Holthuis gezeten en twee bij peuterwerk. De vier ouders geven aan dat ze zich betrokken hebben gevoeld tijdens de overgang. De ouders hebben verschillende contactmomenten met begeleiders van de opvang gehad. Dit betreft mailcontact, persoonlijk contact en telefonisch contact. Drie ouders hebben dit contact als prettig ervaren en één als neutraal. Alle ouders hebben een eindgesprek gehad bij deze opvanglocaties en de helft heeft de schriftelijke overdracht ingezien. Twee ouders hebben het gevoel dat ze voldoende informatie hebben gekregen over de overgang, twee ouders ervaren het als neutraal. Alle ouders hebben het contact met de begeleider van de kleuterklas als positief ervaren. Drie ouders hadden het gevoel dat ze met hun vragen bij de begeleider van de kleuterklas terecht konden, en één ouder ervaart dit als neutraal. Van de vier ouders hadden drie ouders het gevoel dat de leerkracht voldoende informatie had over hun kind en een ouder ervaarde dit als neutraal. De ouders geven de overgang van peuter naar kleuter gemiddeld een cijfer tussen de 7 en de 8. Hieruit blijkt dat de ouders die de enquête hebben ingevuld hun tevredenheid laten blijken over de overgang. Een voorbeeld wat een ouder als positief ervaren heeft in de overgang is dat het kind al bekend was in het gebouw. Volgens de ouder maakte dit de overstap minder groot voor het kind. Verder geven drie ouders aan dat zij niks gemist hebben in de overgang. Eén ouder geeft aan dat het contact bij de peutergroep nihil was. De resultaten van de enquête staan beschreven in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.13).

Begeleiders kleuterklassen

Een nieuwe schoolomgeving biedt een kind een plek om te leren, maar vooral veel te oefenen. Het is de taak van de begeleiders van de kleuterklas om een veilige omgeving te creëren waar een kind zich optimaal in kan ontwikkelen. Daarbij hoort een goede relatie opbouwen tussen de begeleider en het kind (Paardenkooper, 2021).

Om meer te weten over hoe begeleiders van de kleuterklassen bij 't Holthuis denken over de overgang die kinderen maken, hebben de onderzoekers een Mentimeter gebruikt. Dit is een programma waarmee je op een interactieve en snelle manier veel data kunt verzamelen (Mentimeter, z.d.). De vraag die gesteld is gaat over wat begeleiders van de kleuterklas belangrijk vinden in de overgang van de kinderopvang naar de kleuterklas. Het meeste wat naar voren komt is; “een goede overdracht” en een “warme overdracht”. Ook is de vraag gesteld waarom de antwoorden op de eerst gestelde vraag als belangrijk worden gezien.

Hieruit komt het meest naar voren dat het afstemmen en aansluiten bij de behoeften van het kind als belangrijk wordt geacht (zie plan van aanpak; bijlage 1.4). De onderzoekers zijn in gesprek gegaan met de kleutercoördinator. Zij vertelt dat ze merkt dat startende kinderen moeite hebben in de eerste paar weken van het onderwijs. De kleuters moeten bijvoorbeeld erg wennen en lijken een verminderde spanningsboog te hebben. Volgens de kleutercoördinator komt dit omdat er in de kleuterklas een hele andere verwachting geldt dan bij de kinderopvang. Dit heeft met name te maken met het feit dat kinderen ineens aan bepaalde verwachtingen moeten voldoen. Ze moeten bijvoorbeeld meedoen met de structuur van de dag en er wordt verwacht dat ze zelfstandig naar het toilet gaan. Verder denkt de kleutercoördinator dat opvang en onderwijs meer met elkaar mogen samenwerken om zo ook meer van elkaar te kunnen leren (Persoonlijke communicatie, kleutercoördinator, 15 februari 2023).

Uit gesprekken met begeleiders van de kleuterklas kwam naar voren dat zij niet altijd de meest volledige informatie verkrijgen over de startende kleuter. In sommige gevallen horen ze dat er geen bijzonderheden zijn, maar wanneer het kind start er toch meer zorg of hulp nodig is. Het kind blijkt bijvoorbeeld nog niet zindelijk te zijn, heeft nog veel hulp nodig van de leerkracht of vindt moeilijk aansluiting bij leeftijdgenootjes. Ook wordt het overdrachtsformulier van de kinderopvang in sommige gevallen niet op tijd en dus na dat een kind start ontvangen (Persoonlijke communicatie begeleiders kleuterklas, 28 maart 2023).

Begeleiders kinderopvang

De kinderopvang biedt voor een kind een veilige en leuke omgeving om te ontdekken en al spelend te leren. Daarbij hoort een omgeving met spelmaterialen en begeleiders die aansluiten op de behoeften en de ontwikkeling van het kind (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-c).

Om het perspectief van de begeleiders van de kinderopvang in kaart te brengen hebben de onderzoekers een online vragenlijst naar hen opgestuurd. Dit hebben zij gemaakt via Google Forms (z.d.) en vervolgens via de mail verstuurd. Hiermee hoopten zij een beter beeld te krijgen over de overgang van peuter naar kleuter en hoe de begeleiders hierin betrokken zijn. Vanwege de weinige respons hebben de onderzoekers besloten om de resultaten niet te gebruiken. Vervolgens zijn zij in gesprek gegaan met de teamleider van de kinderopvang. Vanuit haar positie kan zij namens haar collega's spreken en kan zij een goed beeld geven wat er speelt in het team (Persoonlijke communicatie, teamleider kinderopvang, 16 februari 2023). De teamleider geeft aan dat er een groot verschil is tussen de kinderopvang en de school. Er gelden anderen verwachtingen en er ligt een ander doel. Bij de kinderopvang gaan ze vooral spelend en aansluitend te werk, en op school moeten kinderen al heel veel kunnen. Daarom zou er volgens haar altijd een 'overgang' blijven. Anderzijds ziet zij wel mogelijkheden tot ontwikkeling. Namelijk in het persoonlijke contact wat de begeleiders van de kinderopvang met de begeleiders van de kleuterklas hebben, oftewel de fysieke overdracht. Dit gebeurt in de meeste gevallen wel maar is soms praktisch wat lastiger in te vullen. Als reden geeft zij aan dat iedereen op verschillende tijden werkt, er sprake is van werkdruk en er een tekort is aan personeel. Daarnaast weten begeleiders van de kinderopvang weinig over wat begeleiders van de kleuterklas doen en andersom. Ook ziet zij nog ontwikkelingsmogelijkheden bij peuterwerk. Namelijk in de samenwerking met school en in het planmatig en cyclisch gericht te werk gaan (Persoonlijke communicatie, teamleider kinderopvang, 16 februari 2023).

Ook zijn de onderzoekers op bezoek geweest bij peuterwerk. Dit zit op een andere locatie nabij 't Holthuus (zie par. 1.2, verbonden organisaties). De begeleiders vertelden dat zij de overgang van peuterwerk naar 't Holthuus praktisch gezien soepel vinden verlopen. Ze hebben goed contact met school en de begeleiders van de kleuterklas doordat zij vaak op 't Holthuus zijn te vinden. Dit komt omdat zij ook de buitenschoolse opvang begeleiden. Op de momenten dat de begeleiders van peuterwerk de BSO-kinderen komen ophalen, bespreken zij soms ook kinderen met de begeleiders van de kleuterklas. Wel zijn deze momenten vaak kort en tussendoor. Ook merken zij wel de effecten dat zij niet 'in' de school zitten. Dit maakt dat de peuters bij peuterwerk niet zo goed gewend raken in de school als de kinderen bij de kinderopvang. Bij peuterwerk zitten er ook kinderen met een vve-indicatie. Deze kinderen moeten begeleid worden op basis van methoden gericht op de Nederlandse taal. De begeleiders zijn nog zoekend in wat zij deze kinderen extra kunnen aanbieden en op welke manier (Persoonlijke communicatie, begeleiders peuterwerk, 8 februari 2023).

Mesoniveau

IKC 't Holthuis werkt samen met de organisatie Skar (zie par. 1.2, verbonden organisaties). Zij werken met een kindvolgsysteem genaamd Looqin (z.d.). In dit systeem kan de brede ontwikkeling van een kind in kaart worden gebracht. Het brengt het welbevinden en de betrokkenheid van een kind in kaart en er wordt gerapporteerd op verschillende ontwikkelingsdomeinen (Looqin, z.d.). Wanneer een kind van de kinderopvang van Skar naar 't Holthuis komt, wordt de kindrapportage naar school gestuurd. 't Holthuis zelf werkt met een ander systeem, namelijk het leerling administratiesysteem ParnasSys (z.d.). De kindrapportage van Looqin wordt in ParnasSys geplaatst (Persoonlijke communicatie, teamleider kinderopvang, 16 februari 2023). De kindrapportage of overdrachtsformulier is bij iedere kinderopvang organisatie anders ingericht met andere vragen. Dit betekent dat school ook van iedere opvang organisatie andere informatie over een kind ontvangt (Persoonlijke communicatie, begeleider kleuterklas, 28 maart 2023).

IKC de Abacus

Om een breder beeld te krijgen van het onderzoeksonderwerp, hebben de onderzoekers een andere IKC-school benaderd. Zij zijn op bezoek geweest bij IKC de Abacus in Huissen. Daar hebben de onderzoekers gesproken met de directeur (Persoonlijke communicatie, directeur Abacus, 30 maart 2023). De school is niet verbonden met Stichting Atos maar werkt wel samen met de organisatie Skar (zie par. 1.2, verbonden organisaties). De Abacus liep tegen dezelfde kwestie aan als waar 't Holthuis nu tegen aan loopt. Namelijk dat de overstap van peuter naar kleuter niet soepel verloopt. Zij merkten dat een beginnende kleuter meer moeite had met het meekomen in de klassenstructuur en er geen vroegtijdige signalering op eventuele problemen plaatsvond. Ook vonden zij dat de samenwerking tussen opvang en onderwijs op sommige gebieden kon worden versterkt. Dit alles maakte dat er geen 'vloeiende lijn' was tussen opvang en onderwijs terwijl ze als IKC daar wel naar streefden. Op basis van deze signalen hebben zij meegewerkt aan een pilotproject om een peuter/kleutergroep op te starten. De peuter/kleutergroep heeft ervoor gezorgd dat kinderen de overstap makkelijker maken, er meer samenwerking is en kortere lijntjes zijn en dat er vroegtijdig kan worden gesignaleerd. Daarnaast gebruikt onderwijs en opvang hetzelfde overdrachtsformulier waardoor er een inhoudelijk gesprek tussen pedagogisch medewerker, leerkracht en ouders is (Persoonlijke communicatie, directeur Abacus, 30 maart 2023). Het gespreksverslag is terug te lezen in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.10).

Macroniveau

Zoals eerder benoemd gaf de opdrachtgever aan dat de opkomst van het Coronavirus in het jaar 2020 invloed heeft gehad op het gedrag van het kind. Begeleiders in de kleuterklas merkten bijvoorbeeld dat kinderen andere behoeften hadden of dat ze een verminderde spanningsboog hadden. Dit signaal komt overeen met de informatie volgens Van den Berg (2021). In het artikel wordt genoemd dat kinderen na het Coronavirus ander gedrag vertoonden dan voorheen en meer kinderen een "gebruiksaanwijzing" nodig zouden hebben (Van den Berg, 2021). Ook heeft het Coronavirus invloed gehad op het contact wat mensen met elkaar hebben. Kinderen konden elkaar minder zien en ouders hadden minder persoonlijk contact met de begeleiders van de kinderopvang en de kleuterklas. Dit maakt dat dit ook invloed heeft gehad op de doorgaande ontwikkelijn van kinderopvang naar onderwijs (Paardenkooper, 2021).

De Rijksoverheid heeft ook invloed op de vraag die ligt bij 't Holthuis. In het jaar 2022 maakten 372.000 kinderen in Nederland gebruik van de kinderopvang. Ten opzichte van het jaar ervoor was er een toename te zien. Aan deze cijfers is te zien dat er meer kinderen gebruik maken van de kinderopvang. Deze kinderen maken ieder de overgang van een voorschoolse voorziening naar het onderwijs (Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid, 2023). Vanaf drie jaar en tien maanden mag een kind naar wendagen komen op school. Dit zijn halve dagen om alvast te wennen aan het schoolritme en de structuur. Vanaf vier jaar mag een kind volledig naar school en met vijf jaar is het kind leerplichtig (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, z.d.-c).

Vanuit de Rijksoverheid is bepaald dat de ontwikkeling van het kind centraal moet staan bij de kinderopvang. De Rijksoverheid noemt hierbij de brede ontwikkeling van het kind waarbij aandacht moet zijn voor sociale activiteiten als samen spelen, samenwerken en leren van en met elkaar. Ook zijn er eisen aan de kinderopvang. Zo moet de kinderopvang voldoen aan vier pedagogische doelen en moet de opvang werken met programma's gericht op voorschoolse educatie (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, z.d.).

1.4 Theoretisch kader

Operationalisering

In het onderzoeks- en ontwerpproces worden begrippen belicht die op verschillende manieren geïnterpreteerd kunnen worden. Hieronder wordt door middel van een operationaliseringsschema een uitleg gegeven over wat er in dit portfolio verstaan wordt bij de centrale begrippen. In het schema is te zien dat het begrip ontwikkelingstaken uitgelegd wordt voor de leeftijd van 2 tot en met 4 jaar.

De onderzoekers hebben ervoor gekozen om de leeftijd 2 tot en met 4 jaar te gebruiken als uitgangspunt. Dit omdat de leeftijd waar de onderzoekers zich op focussen het meest gaat over een kind van ongeveer 4 jaar oud die de overstap van kinderopvang naar de kleuterklas gaat maken. Wel hebben de onderzoekers bij de beschrijving van de doelgroep het verschil verduidelijkt tussen de peuter en de kleuter. Dit geeft de verandering weer van de peuter die een kleuter wordt.

Naast de begrippen die centraal staan is er ook gekozen om het begrip 'ervaring' te operationaliseren. Dit begrip is gebruikt voor het opstellen van de interviewguides, waarbij het vragen naar ervaringen centraal staat. Na de operationalisering volgt een verdere toelichting van theorie met betrekking tot het onderzoeksonderwerp.

Begrip	Dimensies	Subdimensies	Indicatoren
Informatieoverdracht De informatie over het kind die de voorschool overdraagt aan de basisschool (Boland, et al., 2019)	Schriftelijke overdracht Fysieke overdracht (Boland, et al., 2019)	Fysieke warme overdracht (Boland, et al., 2019)	Overdracht van kind gegevens en informatie over de ontwikkeling Overdracht door middel van een gesprek tussen een medewerker van de voorschool en een medewerker van de school (Boland, et al., 2019)
Ontwikkelingstaken (de fase van 2 tot en met 4 jaar) Vaardigheden die een kind in elke leeftijdsfase moet leren beheersen	Taalontwikkeling Cognitieve ontwikkeling Sociaal emotionele ontwikkeling	Taalvaardigheden Zelfsturing en zelfregulatie Constructieve omgang met leeftijdsgenoten	De gesproken taal begrijpen, een boodschap overbrengen en zinnen maken Het kunnen beheersen van emoties en gedrag. Hierbij kun je denken aan het uitstellen van behoeften, impulsen controleren, niet relevante prikkels onderdrukken, het omgaan met regels en het omgaan met frustratie. Het samen spelen en initiatief nemen tot spel.

		Zelfredzaamheid	Dingen zelf doen. Bijvoorbeeld met bestek eten, aan- en uitkleden en zichzelf wassen.
(Ince & Kalthoff, 2020)	(Ince & Kalthoff, 2020)	Sekserol	Het bewust zijn van de andere sekse. Ook hoort hierbij de identificatie met een jongen of meisje.
Overgang van peuter naar kleuter “De manier waarop vierjarigen van voorschoolse voorziening naar basisschool overstappen”.			Voorschoolse voorzieningen en school werken samen; de informatieoverdracht is goed geregeld; inhoudelijk is er sprake van een doorgaande lijn, en kinderen en ouders worden meegenomen in het overgangsproces.
(Van der Weijenberg, 2017, Samenvatting).			(Van der Weijenberg, 2017, Samenvatting).
Ervaring Een bron van kennis die je kunt inzetten.	Ervaringskennis	Levensverhalen	Het vertellen over het eigen leven.
		Ervaringsverhalen	Het terugblikken op een specifieke gebeurtenis of ervaring.
		Herstelverhalen	Het vertellen over het eigen herstelproces. Zoals wat helpend is geweest om uit een als vervelend ervaren situatie te komen.
(Kruit, 2021).	(Kruit, 2021).	(Kruit, 2021).	(Kruit, 2021).

De doorgaande lijn

Aan de hand van de informatie van Studulski et al., (2020) zal er ingegaan worden op het begrip; de doorgaande lijn. Bij een integraal kind centrum wordt er gesproken over een doorgaande lijn. Echter wordt dit begrip niet altijd door iedereen hetzelfde geïnterpreteerd. Er bestaat een verschil tussen de horizontale doorgaande lijn: de doorgaande lijn door de dag heen en de verticale lijn: de lijn van opbouw naar leeftijd. Naast dit verschil in lijnen, zijn er nog meer verschillen te vinden binnen de doorgaande lijnen. Dit kan leiden tot spraakverwarring tussen medewerkers. Zo kan men zich afvragen of dat een IKC-directeur hetzelfde bedoeld met een doorgaande lijn als een leerkracht of pedagogisch medewerker.

Omdat er verschillende doorgaande lijnen te onderscheiden zijn, zal er ingegaan worden op de inhoudelijke doorgaande lijn die het meest passend is binnen het onderzoek. Met de inhoudelijke doorgaande lijn wordt de lijn bedoeld waarbij kinderen van 0 tot 12 jaar een ononderbroken ontwikkeling doormaken. Dit wordt gedaan door het afstemmen van de werkwijze en door het afstemmen van thema's in de voor en vroegschoolse educatie. Bij het hanteren van hetzelfde programma door opvang en de onderbouw van de school is dit een eerste stap. Naast de inhoudelijke lijn van peuter naar kleuter, hoort bij de inhoudelijke doorgaande lijn ook de lijn van onderwijs naar BSO. Aspecten die bijdragen aan het verbeteren van de doorgaande lijn zijn; goede informatieoverdracht, overleg voor afstemming, een gemengde peuter/kleuter groep en afstemming tussen aanbod school en BSO.

Ontwikkelingstaken en opgaven

Naast de toelichting van de ontwikkelingstaken in de operationalisering zal er hier nog een extra toelichting volgen; In elke leeftijdsfase horen bepaalde vaardigheden die een kind in die periode moet leren beheersen. Deze vaardigheden worden ontwikkelingstaken genoemd. Deze veranderen naarmate een kind ouder wordt op psychisch, biologisch en sociaal gebied. Deze worden ingegeven door factoren uit de omgeving maar komen ook vanuit het individu zelf (Slot & Spanjaard, 2015). Een kind gaat vaak ongemerkt van de ene naar de andere ontwikkelingsfase. Het doorlopen van deze ontwikkelingstaken verloopt in de meeste gevallen geleidelijk en kleine afwijkingen zijn normaal. Indien dit het geval is, is er ook minder kans op het ontstaan van problemen in de verdere ontwikkeling. Voor een professional is het van belang om te onderscheiden in welke fase een kind zich bevindt, om zo eventuele signalen op stagnatie vroeg op te merken (Becker, 2018).

Bij ontwikkelingstaken van een kind horen opvoedingsopgaven van een opvoeder. Dit is de steun en hulp die een ouder of opvoeder aan een kind geeft (Becker, 2018). Hierbij kun je denken aan sensitiviteit voor cognitief niveau, respect voor autonomie, grenzen stellen en bevordering van zelfsturing (Ince & Kalthoff, 2020). Binnen een schoolse setting heeft een leerkracht ook een opvoedkundig karakter. Het is van belang voor het kind dat de leerkracht nauw samenwerkt met de ouder en eventuele andere instanties om de juiste hulp en steun aan te bieden (Becker, 2018).

Beschrijving van de doelgroep

In het onderzoeks- en ontwerpproces staat het onderwerp overgang van peuter naar kleuter centraal. De doelgroep betreft kinderen die de overgang maken en zijn ongeveer 4 jaar oud. In de peuter-kleuterfase krijgt een kind steeds meer interesse in zijn omgeving en het spelenderwijs leren. In de peuter- en kleuterfase leert het kind zichzelf beter kennen en is geïnteresseerd in de verschillen tussen jongens en meisjes. Het cognitief vermogen van het kind wordt steeds meer uitgebreid en het kind ontwikkelt beginnende communicatieve vaardigheden. Vooral op sociaal-emotioneel gebied komt dit tot uiting. Ook heeft een kind baat bij structuur en grenzen, erkenning van zijn autonomie en emotionele steun (Becker, 2018).

Onderscheid peuter en kleuter

Om een onderscheid te maken tussen de peuter en kleuter, hebben de onderzoekers een overzicht gemaakt van de thema's die centraal staan in de ontwikkelingsfase. Deze tabellen zijn geschreven op basis van de informatie van Imelman, Goorhuis-Brouwer & Meijer (2019).

De peuter

Denk en taalontwikkeling	De peuter maakt steeds meer langere zinnen. Het denken is vooral nog gericht op wat de peuter waarneemt. Het waarnemen is vooral verbonden met het gevoel en de wensen van de peuter.
Sociale ontwikkeling	De peuter is nog egocentrisch ingesteld. De peuter ziet zijn omgeving vooral nog als deel van zichzelf. Regels komen in strijd met eigen wensen, wat zich kan uiten in koppigheid. Er is een eerste kennismaking met waarden en normen.
Spel, angst en fantasie	Spel is een belangrijke manier om te komen tot ontwikkeling. Het gebruiken van spel kan een manier zijn om angsten te verwerken.
Zindelijkheid	Rond het tweede levensjaar is het kind in staat zindelijk te worden. Vanaf het derde levensjaar is een peuter meestal zindelijk. Dit komt tot stand door een combinatie van interactie met anderen, de motorische ontwikkeling, denkontwikkeling en sociale vorming.

De kleuter

Waarnemen en taal	De kleuter kan langzaam verschillende sociale situaties van elkaar scheiden. De kleuter ervaart dat objecten niet toegeëigend zijn. Ook heeft een kleuter te maken met overvragen. Soms worden er dingen van de kleuter gevraagd waartoe hij nog niet rijp is, waardoor er problemen kunnen ontstaan. De kleuter wil al graag iets kunnen, maar heeft soms nog hulp van een begeleider nodig.
Taal en denken	De taalontwikkeling verloopt bij iedere kleuter verschillend. De ontwikkeling verloopt bij 50% van de kleuters gemiddeld en bij 40% langzamer. De taalontwikkeling staat in relatie met de denkontwikkeling. Het lukt de kleuter om steeds logischer na te denken, bijvoorbeeld over het oorzaak en gevolg.
Spraak en taalontwikkeling	Kleuters kunnen steeds meer langere zinnen maken. Er vormt zich een meer logisch verhaal met goed gebouwde zinnen. Toch gebruiken kleuters vaak nog hun eigen woorden om iets duidelijk te maken.
Spel	In de verschillende vormen van spel vindt een uitbreiding van de ontwikkeling plaats. Verschillende vaardigheden worden uitgebreid en verfijnd. Het magisch denken, spanning en angst komen samen in spel. Het fantasie-denken staat voorop in spel.
Sociale ontwikkeling	Kleuters krijgen steeds meer aandacht voor de ander. Dit doen zij door vragen te stellen en te bedenken hoe een ander denkt. Ze kunnen regels in hun eigen woorden vertalen en verantwoording afleggen als zij worden aangesproken. Om te kijken of een kind klaar is voor het onderwijs wordt er gekeken naar taakbesef, aandacht en concentratie. Daarnaast behoort kritische en zelfkritische reflectie daarbij.
Angsten	Kleuters hebben angsten voor de dingen die zij niet direct begrijpen. Ze kunnen ook angsten hebben voor hun eigen gedachten en fantasieën.

Als aanvulling op de bovenstaande tabel, hebben de onderzoekers een persona van de peuter en de kleuter gemaakt. Dit is een beschrijving van een persoon met zijn of haar kenmerken. De onderzoekers hebben hiervoor de methode Empathy map ingezet. Dit is een manier om op een verdiepende en creatieve manier een doelgroep analyse te maken (Van 't Veer et al., 2020). Dit doe je door je als professional te verdiepen in wat het kind voelt, beleeft en welke gedragingen het kind uit.

De Empathy map is ingevuld door zeven begeleiders van de kleuterklas. Tijdens het invullen van de Empathy map is gebruik gemaakt van een fictieve leerling 'Mats'. Daarnaast is de Empathy Map ingevuld door twee begeleiders van de kinderopvang, hierbij stond 'Mieke' centraal als fictieve peuter. De uitwerkingen van de Empathy maps zijn te vinden in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.4 en 1.6). De uitkomsten van de Empathy maps zijn geanalyseerd door middel van Thematic analysis (Van 't Veer et al., 2020). Hieronder zal op basis van de interpretatie van de Empathy maps een beschrijving volgen van een kleuter aan de start van de kleuterklas en een peuter aan het einde van zijn tijd op de kinderopvang.

De peuter

Als Mieke de laatste paar weken op de peutergroep is dan is zij al bezig met de overgang naar de kleuterklas. Mieke voelt zich de oudste van de peutergroep en benoemt dat zij al veel dingen kan die anderen nog niet kunnen. Mieke ziet het leeftijdsverschil tussen de verschillende kinderen en benoemt welke kinderen nog klein zijn. Mieke is minder bezig met haar leeftijdsgenootjes en trekt meer naar haar begeleiders toe. Mieke benoemt regelmatig dat zij bijna vier is en naar de basisschool gaat. Mieke doet steeds meer zelf en helpt andere kinderen steeds meer. Mieke hoort regelmatig verwachtingen om zich heen. Zo hoort ze dat ze in de kleuterklas zelf naar de wc moet gaan. Soms is het allemaal een beetje spannend, maar de spanning uit zich meer als Mieke thuis bij haar ouders is. Als Mieke afscheid gaat nemen dan wordt er een feestje gevierd op de opvang, dat vindt ze leuk.

De kleuter

Als Mats start in de kleuterklas dan ziet en ervaart hij veel nieuwe dingen. Er zijn veel kinderen in de klas en de dingen die hij moet doen moeten ineens allemaal sneller. In de eerste week is hij vooral terughoudend maar in de tweede week komt hij al wat meer los. Dat betekent dat Mats gaat kijken waar de grenzen liggen. Hij probeert dit uit door te kijken wat wel en niet mag. Ook komt Mats nieuwe structuren en schakelmomenten tegen, hierdoor is de dag soms wat verwarrend voor Mats. Mats probeert zich aan te passen aan de nieuwe structuren die hij tegenkomt. Mats laat vooral gedrag zien wat passend is bij zijn leeftijd. Hij doet andere leerlingen na, probeert mee te doen met anderen en soms doet hij net wat anders dan wat er van hem verwacht wordt. Tot slot hoort Mats vooral verwachtingen om zich heen. Hij hoort bijvoorbeeld dat hij veel zelf moet doen en zelf naar de wc moet kunnen. Mats vindt het fijn als hij aandacht krijgt en gezien wordt. Dit helpt hem in de klas.

Een soepele overgang

Voor een soepele overgang is het van belang dat er een adequaat overgangsdossier beschikbaar is. Vaak zijn hiervoor afspraken vanuit de gemeente vastgelegd (Hoogeveen, 2020). Op voorhand geldt dit voor instellingen met vve, maar steeds vaker worden de afspraken teruggezien voor niet vve-instellingen. Voor de inhoud van de overdracht is het niet alleen belangrijk dat de ontwikkeling van het kind beschreven wordt, maar ook wat het kind zelf wel en niet prettig vindt. Ook is het belangrijk te omschrijven hoe ouders thuis met het kind omgaan.

Warme overdracht

Volgens het Nederlands Jeugdinstituut (z.d.-a) helpt het een kind om het een warme overdracht te bieden. Dit maakt dat het kind een meer soepele overgang maakt naar de basisschool. Het gaat hierbij om de gegevens van het kind die informatie geven over de behoeften en de ontwikkeling van het kind. Hiervoor dient er persoonlijk contact te zijn tussen de beroepskrachten over het kind. Een eenzelfde volgsysteem zou hieraan bijdragen.

Hieronder volgt een voorbeeld hoe een warme overdracht eruit zou kunnen zien volgens het Nederlands Jeugdinstituut (z.d.-d, Zorgen voor een warme overdracht):

- De pedagogisch medewerker vertelt hoe het kind is, hoe de ontwikkeling verloopt en welke ondersteuning het kind nodig heeft. Ook draagt de pedagogisch medewerker de gegevens uit het kind-volgsysteem over als de ouders daar toestemming voor hebben gegeven.
- Door deze warme overdracht heeft de leraar informatie over de ontwikkeling en over de aanpak die geschikt is voor het kind. Dat helpt bij een goede start op de basisschool.
- Het overdrachtsgesprek kan samen met de ouders plaatsvinden.
- Belangrijk bij de warme overdracht is dat er oog is voor vooroordelen. Er moet voorkomen worden dat een kind al vroeg een label opgeplakt krijgt. Het is belangrijk dat professionals met een open houding naar het kind blijven kijken.

Ook zou het voorbereiden op school helpend zijn. Bijvoorbeeld om alvast een keer bij de kleuterklas op bezoek te gaan of gebruik te maken van wendagen. Ook helpt het om de overstap duidelijk te markeren door bijvoorbeeld een afscheid op de kinderopvang en een welkom in de kleuterklas. Het is ook belangrijk om de ouders te betrekken bij deze overgang. Zij kunnen bijvoorbeeld thuis hun kind al informeren over de kleuterklas. Ouders zouden ook tijdens het overgangsgesprek op school betrokken kunnen worden (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-d).

Handreiking informatieoverdracht

In opdracht van de minister voor Basis- en Voortgezet onderwijs en Media is er door Kennisnet een handreiking opgesteld. Dit gaat in op de AVG-wet en de informatieoverdracht- en uitwisseling bij de overgang van kinderopvang en basisonderwijs. Hierbij stelt Koster (2021) dat het van belang dat er niet meer informatie wordt overgedragen dan dat noodzakelijk is. Het gaat dan om informatie die de basisschool ook daadwerkelijk kan gebruiken. Ook moeten de persoonsgegevens die worden overgedragen correct zijn. Deze gegevens moeten door de kinderopvangorganisatie gecontroleerd worden. De kinderopvangorganisatie is verantwoordelijk om informatie over de ontwikkeling van het kind over te dragen aan school. Ouders moeten hier ten alle tijden toestemming voor geven. Het advies wat Koster (2021) geeft is om geen medische gegevens over te dragen als kinderopvangorganisatie, maar dit over te laten aan de ouders. In de handreiking worden er een aantal voorbeelden gegeven over welke soort informatie van een kind overgedragen kan worden aan school. Hier volgen een aantal voorbeelden van thema's waarover informatie verstrekt kan worden; identificatie kind, cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en zorg- en ondersteuningsbehoefte. Wanneer een kind een vve-indicatie heeft, zou hier ook informatie over verstrekt moeten worden (Koster, 2021).

1.5 Doelstelling en ontwerp vraag

Doelstelling van het project

Aan de hand van het vooronderzoek zijn de onderzoekers in gesprek gegaan met de opdrachtgever. Wat het meest naar voren is gekomen in het vooronderzoek is dat er behoefte is aan een goede informatieoverdracht. Hierbij is ook terug te zien dat begeleiders van 't Holthuis een warme overdracht belangrijk vinden. Het doel van het onderzoeks- en ontwerpproces is om eerst de huidige informatieoverdracht in kaart te brengen. Op deze manier wordt het voor de onderzoekers, maar ook voor de begeleiders van 't Holthuis duidelijk hoe dit verloopt. Daarnaast is het doel om het belang van de informatieoverdracht voor het kind te onderzoeken. Op basis hiervan kan er gekeken worden naar een eventueel product of advies.

Urgentie

Kinderen in Nederland maken steeds meer gebruik van de kinderopvang (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2023). Dat is aan de toenemende cijfers te zien. Deze kinderen maken ieder de overstap naar het basisonderwijs (zie par. 1.3, macroniveau). Vanuit de literatuur kan het kind stress ervaren tijdens de overgang naar de kleuterklas (zie par. 1.3, microniveau). Dit kan voor een kind als onveilig worden ervaren. Onveiligheid kan de ontwikkeling van een kind belemmeren (Paardenkooper, 2021). Omdat er zoveel kinderen de overstap maken, is het van belang om deze overgang soepel te laten verlopen. Een goede relatie tussen de begeleider van de kinderopvang en de kleuterklas zou positief werken voor het kind (Paardenkooper, 2021). Ook zou een warme overdracht bijdragen aan een meer soepelere overgang naar de basisschool (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-d). Daarmee draagt een soepelere overgang voor het kind weer bij aan de doorgaande ontwikkelijn die de het IKC beoogd. Aan de hand van deze informatie denken de onderzoekers dat het belangrijk is om onderzoek te gaan doen naar de informatieoverdracht bij 't Holthuis. Door onderzoek te doen naar wat er in de informatieoverdracht geoptimaliseerd kan worden zou dit ook kunnen bijdragen aan de doorgaande ontwikkelijn van IKC 't Holthuis (zie par. 1.1).

Resultaat

De praktijkverbetering zal geslaagd zijn wanneer er een advies afgeleverd wordt waarmee de praktijk aan de slag kan. Het doel van dit advies is dat IKC 't Holthuis handvaten krijgt om de informatieoverdracht te optimaliseren. Daarnaast verwacht de praktijk een product wat direct inzetbaar is binnen de praktijk, zowel in de school en in de kinderopvang. De ultieme wens is dat het product gebruikt kan worden in de overgang van peuter naar kleuter en gedeeld kan worden met andere praktijkorganisaties.

De optimale situatie zou zijn dat het onderzoek een verbeterslag maakt binnen de informatieoverdracht. Een optimalisatie van de informatieoverdracht zou als resultaat hebben dat begeleiders volgens eenzelfde wijze handelen. Eenzelfde wijze handelen heeft weer indirect effect op het kind. Een goede relatie tussen kinderopvang en school zou namelijk bijdragen aan een soepelere overgang en stress verminderen bij het kind (Paardenkooper, 2021).

Ontwerpvraag

De onderzoekers maken gebruik van de onderzoeks- en ontwerpbenadering van het boek: 'Ontwerpen voor zorg en welzijn' (Van 't Veer et al., 2020). In dit boek wordt er aan de hand van fasen een onderzoeks- en ontwerpproces doorlopen. Dit wordt ook wel het Double Diamond model genoemd. De fasen die in het onderzoeks- en ontwerpproces worden doorlopen zijn; de Discover-, Define-, Develop- en Deliverfase. De onderzoekers hebben bij ieder van deze fase een passende deelvraag opgesteld. Op deze manier kunnen zij de uiteindelijke centrale onderzoeks- en ontwerpvraag te beantwoorden.

De centrale onderzoeks- en ontwerpvraag luidt als volgt:

Hoe kan de informatieoverdracht van peuter naar kleuter binnen IKC 't Holthuis worden geoptimaliseerd?

- **Discoverfase**
Hoe ziet de huidige overdracht van informatie eruit bij 't Holthuis?
- **Definefase**
Welke informatie over de ontwikkelingstaken van de peuter zijn essentieel om over te dragen?
- **Developfase**
Op welke manier kan de essentiële informatie van een kind overgedragen worden passend binnen 't Holthuis?
- **Deliverfase**
Wat is er nodig om het ontworpen product en bijbehorende adviezen het meest passend en doeltreffend te implementeren binnen 't Holthuis?

Literatuurlijst hoofdstuk 1

- Becker, A. (2018). *Inleiding in de pedagogiek*. Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum.
- Boland, A., Van der Bolt, L., Donkers, E., Van der Heyden, K., Hoogeveen, K., Studulski F., & Versteegen, H. (2019). *Van peuter naar kleuter*. *Sardes Special juni 2019* (24), 21-22.
Geraadpleegd op 2 juni 2023, van <https://sardes.nl/wp-content/uploads/2022/10/Sardes-Special-24-van-peuter-naar-kleuter.pdf>
- Delfos, M. F. (2017). *Luister je wel naar mij? Gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar (18e druk)*. Uitgeverij SWP Amsterdam
- Feldman, R.S. (2019). *Ontwikkelingspsychologie (7e editie)*. Pearson Benelux
- Google Forms. (z.d.). *Google Forms*. Geraadpleegd op 20 februari 2023, van <https://www.google.com/forms/about/>
- Holthuis. (z.d.-a.) *Human Dynamics*. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://www.ikc-holthuis.nl/human-dynamics>
- Holthuis. (2021, april-b). Holthuis info groep 1-2. Geraadpleegd op 10 mei 2023 van, https://www.ikc-holthuis.nl/files/ugd/43a35c_b4d5e55ca6384334bb8c4af98fd28c6b.pdf
- Holthuis. (2022-2023-c). *Holthuis schoolgids 2022-2023*. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://online.fliphtml5.com/arnij/ykgs/>
- Holthuis. (z.d.-d). *Visie*. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://www.ikc-holthuis.nl/visie>
- Holthuis (z.d.-e). *Zorg*. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://www.ikc-holthuis.nl/zorg>
- Hoogeveen, K. (2020, december). *Een soepele overgang van voorschool naar basisschool*. Geraadpleegd op 9 maart 2023, van <https://docplayer.nl/204573517-Een-soepele-overgang-van-voorschool-naar-basisschool.html>
- Imelman, J.D., Goorhuis-Brouwer, S., & Meijer, W. (2019). *Psychologie en Pedagogiek van het jonge kind. Over ontwikkeling, stimulering en vorming*. Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum.
- Ince, D., Kalthoff, H., Nikken, P., Hoex, J., Balledux, M., & Beekhoven, E. (2020). *Opgroeien en opvoeden. Normale uitdaging voor kinderen, jongeren en hun ouders*. Geraadpleegd op 8 mei 2023, van <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Opgroeien-en-opvoeden.pdf>
- Koster, Y. (2021, maart). *Handreiking AVG en informatieoverdracht en -uitwisseling tussen kinderopvang en basisonderwijs*. Geraadpleegd op 9 maart 2023, van <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-24c2ce72-d2f7-42cf-b4a9-509674833ad4/pdf>
- Kruit, L. (2021). *Inzet van eigen ervaringen bij sociaal werk (1e druk)*. Noordhoff uitgevers bv.
- Looqin. (z.d.). *Looqin- procesgericht kindvolgsysteem*. Geraadpleegd op 4 april 2023, van <https://looqin.com/>
- Mentimeter. (z.d.). *Mentimeter*. Geraadpleegd op 10 februari 2023, van <https://www.mentimeter.com/>
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (z.d.-a). *Krijgt mijn peuter of kleuter voorschoolse of vroegschoolse educatie (vve)?* Geraadpleegd op 2 juni 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/voorschoolse-en-vroegschoolse-educatie/vraag-en-antwoord/wat-is-voorschoolse-en-vroegschoolse-educatie-vve#:~:text=U%20hoort%20van%20het%20consultatiebureau,bij%20een%20kind%20zich%20ontwikkelt.>

- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (z.d.-b). *Leerplicht en kwalificatieplicht*. Geraadpleegd op 13 maart 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/leerplicht-en-kwalificatieplicht>
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (z.d.-c). *Wanneer mag mijn kind naar de basisschool?* Geraadpleegd op 6 februari 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/basisonderwijs/vraag-en-antwoord/wanneer-mag-mijn-kind-naar-de-basisschool>
- Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid. (2023, 27 januari). *Cijfers kinderopvang derde kwartaal 2022*. Geraadpleegd op 21 april 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2023/01/27/cijfers-kinderopvang-derde-kwartaal-2022/3e+Kwartaalrapportage+2022+voor+Rijksoverheid.nl+%28002%29.pdf>
- Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid. (z.d.). *Kwaliteit kinderopvang*. Geraadpleegd op 27 februari 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang/kwaliteitseisen-kinderopvang-en-peuterspeelzalen>
- Meij, H. (2011, maart). *De basis van opvoeding en ontwikkeling*. Geraadpleegd op 13 maart 2023, van <https://www.expoo.be/sites/default/files/2022-06/Normale-ontwikkeling-pdftekst.pdf>
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-a). *Doorgaande lijnen voor voor- en vroegschoolse educatie*. Geraadpleegd op 12 april, 2023 van <https://www.nji.nl/voor-en-vroegschoolse-educatie-vve/doorgaande-lijnen-voor-voor-en-vroegschoolse-educatie>
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-b). *Kleuter | Eerste keer naar school: start basisschool*. Geraadpleegd op 12 april 2023, van <https://www.nji.nl/ontwikkeling/start-school-kleuter>
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-c). *Positieve effecten van kinderopvang*. Geraadpleegd op 17 april, 2023, van <https://www.nji.nl/kinderopvang/positieve-effecten-van-kinderopvang>
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-d). *Een soepele overgang van voorschool naar school stimuleren*. Geraadpleegd op 12 april 2023, van <https://www.nji.nl/kansengelijkheid-in-het-onderwijs/een-soepele-overgang-van-voorschool-naar-school-stimuleren>
- Paardenkooper, A.P. (2021, juni). *Met Zelfvertrouwen naar School: Het belang van een goede samenwerking tussen opvang en onderwijs in de begeleiding van peuters en kleuters*. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://studenttheses.uu.nl/bitstream/handle/20.500.12932/40571/Masterthesis%20Paardenkoper%2C%20AP-8580812.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- ParnaSsys. (z.d.). *Het begint bij ParnasSys*. Geraadpleegd op 4 april 2023 van, <https://www.parnassys.nl/>
- Skarr. (z.d.). *Onze visie op kindontwikkeling*. Geraadpleegd op 6 februari 2023, van <https://www.skar.nl/over-ons/visie-op-kindontwikkeling>
- Spanjaard, H., & Slot, W. (2015, juli). *Ontwikkelingstaken*. Geraadpleegd op 17 april 2023 van, <https://www.hanspanjaard.nl/wp-content/uploads/2015/12/ontwikkelingstaken-Spanjaard-Slot-2015.pdf>
- Stichting Atos. (z.d.). *Over ons*. Geraadpleegd op 6 februari 2023, van <https://stichtingatos.nl/>
- Studulski, F., Witte, P., & Kruiter, J. (2020, juni). *De zeven doorgaande lijnen van het IKC*. Geraadpleegd op 24 maart 2023, van https://sardes.nl/wpcontent/uploads/2022/10/whitepaper_3_doorgaande_lijnen_versie_27082020.pdf
- Survio. (z.d.). *Enquête maken*. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://www.survio.com/nl/>

- Van den Berg, F. (2021). *Kinderen van de covid-generatie*. Geraadpleegd op 20 februari 2023, van <https://link.springer.com/article/10.1007/s41189-021-1155-8>
- Van der Wijenberg, A. (2017). *Overdracht is nog geen overgang*. Geraadpleegd op 2 juni 2023, van <https://link.springer.com/article/10.1007/s41190-017-0036-5>
- Van 't Veer, J., Wouters, E., Veeger, M., & Van der Lugt, R. (2020). *Ontwerpen voor zorg en welzijn*. Uitgeverij Coutinho.
- Versteegen, H. (2019). *Van peuter naar kleuter*. Sardes Special juni 2019 (24), 21-22. Geraadpleegd op 2 juni 2023, van <https://sardes.nl/wp-content/uploads/2022/10/Sardes-Special-24-van-peuter-naar-kleuter.pdf>

2. Methode

De onderzoekers hebben voorafgaand aan het onderzoek bepaald welke onderzoeksmethoden zij gaan gebruiken en welke personen zij hiervoor gaan benaderen. Omdat het onderzoek zich in het sociale domein bevindt, hebben zij verantwoord hoe zij rekening hebben gehouden met de validiteit en betrouwbaarheid. Als laatste zijn de ethische afwegingen waar zij mee te maken hebben in het onderzoek toegelicht.

2.1 Kwalitatief onderzoek

Het onderzoek valt onder kwalitatief onderzoek. Bij kwalitatief onderzoek is de verkregen data vaak in de vorm van woorden. Dit type onderzoek geeft inzicht in het begrijpen van gedachten en ervaringen (Merkus, 2021). Bij het doen van onderzoek wordt er veelal gebruik gemaakt van onderzoeksmethoden. Zoals methoden om data te verzamelen en methoden om deze te analyseren (Van 't Veer et al., 2020). De dataverzamelmethode en data-analysemethode die de onderzoekers gaan gebruiken worden in de onderstaande tabel toegelicht. Dit doen de onderzoekers aan de hand van de deelvragen die zijn opgesteld bij de verschillende fasen van het Double Diamond model (Van 't Veer et al., 2020).

2.2 Dataverzameling- en analysemethoden

In het onderstaande schema volgt een overzicht van de verschillende methoden die zijn gebruikt voor het beantwoorden van de deelvragen. Zoals in de tabel te zien is, is er geen methode beschreven bij de deelvraag die centraal staat in de deliverfase. In de deliverfase staat het implementeren van het product centraal. Daarom is er gekozen om in de deliverfase gebruik te maken van een implementatiewijzer volgens Daamen (2015).

Deelvragen	Dataverzamelmethode	Hoe wordt de data verzameld?	Waaraan wordt de data ontleend?	Analysemethoden
Discover: Hoe ziet de huidige overdracht van informatie eruit bij 't Holthuis?	Het interview, dit is een manier van gespreksvoering die aanpasbaar is op de context en andere zijwegen. (Van der Donk & Van Lanen, 2019).	Opstellen van een interviewguide	Twee respondenten (Intern begeleider en begeleider kinderopvang)	Transcriberen, fragmenteren en open coderen
	De tijdlijn, dit is een manier van visuele dataverzameling (Van der Made, z.d.).	Opstellen van een centrale vraag voor de tijdlijn	Zeven respondenten van de kleuterklassen en twee respondenten van de opvang	Samenvatten in Customer journey map
	Inkijken van documentatie, dit is een manier om het praktijkprobleem te verkennen (Van der Donk & Van Lanen, 2019).	Documentatie opvragen bij de administratief medewerker	Onderzoekers	Samenvatten in Customer journey map Gespreksverslag administratief medewerkster

Define: Welke informatie over de ontwikkelingstaken van de peuter is essentieel om over te dragen?	Empathy map ingezet in het onderwijs en de opvang, dit is een verdiepende doelgroep analyse (Van 't Veer et al., 2020). Interview (Van der Donk & Van Lanen, 2019).	Concreet persoon selecteren, situatie specificeren, invullen van de Empathy map, overzicht creëren en interpreteren Opstellen van een interviewguide	Zeven respondenten vanuit de kleuterklassen en twee respondenten vanuit de opvang Drie respondenten (intern begeleider, begeleider kinderopvang, één ouder).	Thematic analysis Gespreksverslag begeleiders kleuterklassen Transcript begeleiders peuterwerk Transcriberen, fragmenteren en open coderen
Develop: Op welke manier kan de essentiële informatie van een kind overgedragen worden passend binnen 't Holthuis?	De focusgroep, dit is een groepsgesprek met deskundigen en belanghebbenden (Van der Donk & Van Lanen, 2019).	Opstellen van topics	Ontwerpteam	Transcriberen, fragmenteren en coderen
Deliver: Wat is er nodig om het ontworpen product en bijbehorende adviezen het meest passend en doeltreffend te implementeren binnen 't Holthuis?				

2.3 Betrokkenen en hun rol

In de onderstaande tabel wordt beschreven wie er betrokken zijn bij het onderzoeks- en ontwerpproces. Hiervan zijn de opdrachtgever, de schoolopleider, de kleutercoördinator en de teamleider van de kinderopvang onderdeel van het ontwerpteam.

Wie?	Taak- en rolverdeling
De onderzoekers (Studenten Melissa Awater en Julia van Minnen)	Omdat het onderzoeks- en ontwerpproces een project is van twee studenten, werken zij veel samen. Dit betekent dat er geen afgebakende taakverdeling is tussen de twee studenten. Wel hebben de studenten een tijdspad gemaakt van het onderzoeks- en ontwerpproces. In dit tijdspad staan de geplande overlegmomenten, presentaties op de praktijk, activiteiten op school, feedbackmomenten en inlevermomenten. Ook is hierin terug te zien welke onderzoeksactiviteiten de studenten hebben uitgevoerd. Dit tijdspad is terug te vinden in de bijlage (zie bijlage; 1.1). Aan de hand van dit tijdspad hebben de studenten met elkaar een planning gemaakt en dit opgenomen in hun eigen agenda. De studenten hadden elke week een overlegmoment met elkaar om de planning voor de komende weken door te nemen. Dit zorgde ervoor dat zij op dat moment taken konden verdelen en de gemaakte planning konden aanhouden. Iedere student draagt haar eigen verantwoordelijkheid voor het onderzoeks- en ontwerpproces. Dit betekent dat iedere student zich verantwoordelijk voelt en daarnaar handelt. Het is een project van de studenten samen wat vraagt om goede communicatie en samenwerking. Ook neemt iedere student initiatief voor het uitzetten van onderzoeksactiviteiten, maken van afspraken en het delen van onderzoeksresultaten.
Opdrachtgever	De opdrachtgever geeft ons toegang tot verschillende documenten die voor ons onderzoek van belang zijn. De opdrachtgever sluit aan bij de geplande overleggen en maakt samen met de onderzoekers en belanghebbenden doorslaggevende keuzes met betrekking tot het onderzoek.
Schoolopleider	De schoolopleider sluit aan bij de geplande overleggen. Bij praktische zaken en eventuele stagnaties nemen de onderzoekers contact op met de schoolopleider. De schoolopleider is ook het aanspreekpunt voor de HAN (in samenspraak met de opdrachtgever).
Kleutercoördinator	De kleutercoördinator heeft expertise op het gebied van de doelgroep en kan de onderzoekers informatie geven. De kleutercoördinator sluit waar mogelijk aan bij de geplande overleggen. De kleutercoördinator geeft de onderzoekers feedback op de inhoud van verslaglegging.
Teamleider kinderopvang	De teamleider van de kinderopvang heeft expertise op het gebied van de doelgroep en kan de onderzoekers informatie geven.

	De teamleider sluit waar mogelijk aan bij de geplande overleggen en geeft op inhoudelijke gebied feedback.
Intern begeleider	De intern begeleider heeft expertise op het gebied van de kinderen die meer zorg nodig hebben binnen 't Holthuis. Zij kan de onderzoekers hier informatie over geven. De intern begeleider sluit waar mogelijk aan bij de overleggen.
Begeleiders kleuterklas	De begeleiders van de kleuterklas werken met de doelgroep en kunnen de onderzoekers informatie geven door middel van gesprekken en creatieve werkvormen.
Begeleiders kinderopvang en peuterwerk	De begeleiders van de kinderopvang werken met de doelgroep en kunnen de onderzoekers informatie geven door middel van gesprekken en creatieve werkvormen.

2.4 Betrouwbaarheid en validiteit

Dit onderzoeks- en ontwerpproces bevindt zich in het sociale domein. Volgens Van der Donk & Van Lanen (2019) spreek je bij onderzoek in het sociale domein niet over validiteit, maar meer over geldigheid. De dataverzamelmethode die zijn gebruikt zijn van open karakter. Dit betekent dat de methoden minder gestructureerd zijn dan bij kwantitatief onderzoek (Van der Donk & Van Lanen, 2019). Om te zorgen voor validiteit in het onderzoek is er gebruikt gemaakt van triangulatie. Dit is gedaan tijdens het onderzoeken van de verschillende deelvragen. Er is triangulatie toegepast door verschillende databronnen te gebruiken. Bij iedere deelvraag zijn er meerdere participanten benaderd vanuit de verschillende perspectieven. Dit draagt bij aan de participatie van de betrokkenen in het onderzoek.

Ook zijn er verschillende methoden ingezet om de data te verkrijgen. Zo is er gebruik gemaakt van het interview, de focusgroep, documentatie, creatieve werkvormen en visuele dataverzameling. De onderbouwingen voor de keuze van de methoden volgen in de deelvragen.

Om de verkregen data te analyseren is er op verschillende wijze geanalyseerd. De onderbouwingen van de verschillende analysemethoden volgen in de deelvragen.

Volgens Van der Donk & Van Lanen (2019) zijn er verschillende soorten validiteit waarbij je in je onderzoek rekening kunt houden. Hieronder volgen deze soorten van validiteit met voorbeelden hoe de onderzoekers hier aan hebben voldaan;

Katalyseren validiteit

In het onderzoek wordt bijgedragen aan de katalyserende validiteit. Dit betekent dat ervoor is gezorgd dat de betrokkenen zo veel mogelijk inzicht kregen en konden participeren binnen de processen in het onderzoek. Dit is gedaan door creatieve werkvormen toe te passen, hierbij kregen betrokkenen een actieve rol in het proces. Het ontwerpteam is betrokken door middel van de focusgroep. Het ontwerpteam is op de hoogte gehouden van de verschillende processen tijdens de geplande bijeenkomsten tijdens het onderzoeks- en ontwerpproces.

Democratische validiteit

Ook wordt er bijgedragen aan de democratische validiteit. Met democratische validiteit wordt bedoeld dat je belanghebbenden inspraak geeft bij de definitie van het probleem en de oplossing. Dit is gedaan door belanghebbenden als respondent te gebruiken bij het verzamelen van data en als participant te gebruiken tijdens het uitvoeren van onderzoeksactiviteiten. Daarnaast is er feedback gevraagd tijdens het aanleveren van het eerste gedeelte van het onderzoeks- en ontwerpproces: het plan van aanpak (zie plan van aanpak).

Procesvaliditeit

In dit onderzoeks- en ontwerpproces wordt er ook bijgedragen aan de procesvaliditeit. Dit gaat over de mate waarin de aanpak van het onderzoek aansluit bij de ontwikkeling van de organisatie. Om dit te kunnen doen hebben de onderzoekers zich eerst verdiept in de context van de praktijk (zie introductie; par. 1.2). Om rekening te houden met de procesvaliditeit is er gebruik gemaakt van theoretische onderbouwing. Op deze manier is de literatuur op het onderzoeksonderwerp betrokken. Daarnaast is alle verkregen data vastgelegd. De data zijn verzameld in een transcriptenboek en alle uitwerkingen van het onderzoek zijn vastgelegd middels deze verslaglegging. Dit maakt het onderzoek transparant, omdat het voor betrokkenen in te zien is.

Dialogische validiteit

Er is tijdens dit onderzoeks- en ontwerpproces bijgedragen aan de dialogische validiteit. Dit is de mate waarin het onderzoek gevolgd is door collega's of anderen. Het verhoogt de validiteit van het onderzoek als er voldoende momenten zijn waarop er uitwisseling plaats vindt met anderen. Dit is gedaan door de uitwisseling met andere studenten tijdens de lessen op de HAN. Daarnaast kon het ontwerpteam het onderzoek volgen in Microsoft Teams (Microsoft Teams, z.d.). Omdat de onderzoekers in een gedeeld bestand via Microsoft Teams werkte, kon het ontwerpteam mee lezen. Ook gaven de onderzoekers via dit platform geregeld updates. Daarnaast hebben de geplande overlegmomenten bijgedragen aan de dialogische validiteit. In deze overleggen werd het ontwerpteam meegenomen in de voortgang van het onderzoek. Daarnaast werden in deze overleggen resultaten gedeeld en werd er feedback gevraagd.

Resultaatvaliditeit

Bij resultaatvaliditeit gaat het over de verhoging van validiteit als je onderzoek ook daadwerkelijk verdiepende inzichten of een oplossing voor het praktijkprobleem biedt. Hieraan is bijgedragen door voorafgaand aan het onderzoek de vraagstelling te bekijken vanuit micro- meso en macroniveau (zie par. 1.3.)

2.5 Ethische afwegingen

Volgens Van der Donk & Van Lanen (2019) ben je als professional binnen de jeugdhulp en jeugdbescherming in de praktijk voortdurend bezig met het beoordelen en beargumenteren vanuit een ethisch perspectief. Er zijn twee richtlijnen voor ethiek waar je rekening mee moet houden bij het doen van onderzoek, namelijk;

1. Toestemming vragen, vertrouwelijkheid waarborgen en een terugkoppeling geven aan betrokkenen
2. Kritisch zijn op de keuzes die je maakt en daarop kunnen reflecteren

Hieronder wordt er weergegeven hoe er ethische afwegingen gemaakt worden in het onderzoeks- en ontwerpproces op basis van privacy.

Privacy

Sinds 2018 is de wet Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht. In deze wet staan de privacywetgeving waar iedere organisatie zich aan moet houden (Schermer, et al., 2018). De onderzoekers handelen volgens de regels van de AVG-wet, door betrokkenen om toestemming te vragen voor het verwerken van persoonsgegevens. Dit wordt gedaan door de verkregen toestemmingsformulieren van de HAN te gebruiken. Ook is het formulier 'Verklaring geheimhouding en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens door studentonderzoeker' ingevuld (zie pdf-bestand; Verklaring geheimhouding studentonderzoeker Melissa en Julia). Hiermee wordt er verklaard dat de onderzoekers zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens.

De onderzoekers zijn toekomstig pedagoog. Daarom wordt er gehandeld volgens de 'Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional' (Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk, 2017). De onderzoekers zijn op de hoogte welke kaders en kernwaarden de beroepscode stelt. Met betrekking tot onderzoek doen, is er nog een beroepscode; 'Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (2018)'. Hier stellen zij 6 principes die belangrijk zijn bij het doen van onderzoek. De twee beroepscodes hebben met elkaar gemeen dat onderzoek doen binnen het sociaal domein op een zorgvuldige, verantwoordelijke, betrouwbare en eerlijke manier moet verlopen. Daarnaast biedt het een 'ethische leidraad' hoe je handelt op een ethische wijze (Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit, 2018).

Literatuurlijst hoofdstuk 2

- Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW). (2017). *Beroepscode voor de Jeugd- en Gezinsprofessional*. Geraadpleegd op 31 mei 2023, van <https://skjeugd.nl/wp-content/uploads/2017/12/Beroepscode-jeugd-en-gezinsprofessionals.pdf>
- Daamen, W. (2015). *Wat werkt bij het implementeren van jeugdinterventies?* Geraadpleegd op 30 mei 2023, van <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-06/Wat-werkt-bij-het-implementeren-van-jeugdinterventies.pdf>
- Merkus, J. (2021, 15 juli). *Verschil tussen kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Voorbeelden*. Geraadpleegd op 27 april 2023, van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/kwalitatief-vs-kwantitatief-onderzoek/#:~:text=Kwalitatief%20onderzoek%20Kwalitatieve%20data%20hebben,nog%20weinig%20kennis%20over%20is.>
- Microsoft Teams. (z.d.). *Welkom bij Microsoft Teams*. Geraadpleegd op 27 april 2023, van <https://www.microsoft.com/nl-nl/microsoft-teams/log-in>
- Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit. (2018). *De Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit*. <https://doi.org/10.17026/dans-2cj-nvwu>.
- Schermer, W., Hagenauw, D. & Falot, N. (2018). *Handleiding Algemene verordening gegevensbescherming*. Ministerie van Justitie en Veiligheid. Geraadpleegd op 31 mei 2023, van <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/handleidingalgemeneverordeninggegevensbescherming.pdf>
- Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2019). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn (3e herziene druk)*. Uitgeverij Coutinho.
- Van der Made, M. (z.d.). *NLP technieken*. Geraadpleegd op 7 juni 2023, van <https://www.inzichtenverandering.nl/355430746.html>
- Van 't Veer, J., Wouters, E., Veeger, M., & Van der Lugt, R. (2020). *Ontwerpen voor zorg en welzijn*. Uitgeverij Coutinho.

3. Discoverfase

Hoe ziet de huidige overdracht van informatie eruit bij 't Holthuis?

3.1 Korte inleiding en formulering onderzoeks(deel)vragen

In het vooronderzoek hebben de onderzoekers samen met de opdrachtgever de hoofdvraag geformuleerd: Hoe kan de informatieoverdracht van peuter naar kleuter binnen IKC 't Holthuis worden geoptimaliseerd? Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden is het van belang om zicht te krijgen op de huidige overdracht van informatie. Aan de hand van het Double Diamond model is de discovervraag opgesteld (Van 't Veer et al., 2020).

De vraag luidt als volgt: Hoe ziet de huidige overdracht van informatie eruit bij 't Holthuis?

3.2 Selectie onderzoekspopulatie

Om de deelvraag te kunnen beantwoorden, is de juiste informatie nodig. Om deze informatie te verkrijgen, hebben de onderzoekers een onderzoekspopulatie opgesteld. Deze bestaat uit respondenten die de onderzoekers hebben benaderd (Van der Donk & van Lanen, 2019). In de onderstaande tabel staat wie er is benaderd en met welke reden.

Wie	Waarom
Administratief medewerkster	De administratief medewerkster voert de intake en inschrijfprocedure uit. Zij heeft zicht op alle documentatie die verzameld wordt voordat het kind start in de kleuterklas.
Begeleiders kleuterklas (7 begeleiders)	De begeleiders van de kleuterklas weten welke informatie zij krijgen en wanneer ze deze ontvangen van de kinderopvang.
Begeleiders peuterwerk (2 begeleiders)	Pedagogisch medewerkers weten wanneer zij welke informatie verstrekken aan de kleuterklas.
Intern begeleider	De intern begeleider heeft een overkoepelende blik over hoe de huidige overdracht verloopt. De intern begeleider is actief betrokken in de overgang. De intern begeleider heeft expertise en ervaring rondom de overgang.
Begeleider kinderopvang	De begeleider van de kinderopvang heeft zicht op welke wijze de overdracht verloopt vanuit het perspectief van de opvang.

3.3 Keuze en aanpak methode

De administratief medewerkster heeft voor de onderzoekers de documenten verzameld die de onderzoekers nodig hadden voor het inzien van de huidige schriftelijke overdracht. Tijdens het verzamelen van de documenten ontstond een gesprek waarin de administratief medewerkster verschillende informatie gaf aan de onderzoekers. Omdat dit geen gepland gesprek was, met opgestelde interviewvragen, is er een kort gespreksverslag in het transcriptenboek gezet (zie transcriptenboek; 1.8). Dit is gedaan omdat de informatie bruikbaar is voor het beantwoorden van de deelvraag.

In dit onderzoek is er met de begeleiders een tijdlijn gemaakt. Een tijdlijn is een lijn met begin- en eindpunt die specifieke gebeurtenissen markeren die verband houden met een onderwerp. Het is een manier om de chronologische stroom van gebeurtenissen in kaart te brengen en met elkaar te verbinden. Zo zie je in één oogopslag wanneer een gebeurtenis heeft plaatsgevonden (Van der Made, z.d.).

Deze methode is gebruikt om zicht te krijgen op wanneer welke informatie precies verstrekt en ontvangen wordt. Op deze manier is er vanuit de kinderopvang en de kleuterklassen een tijdspad ontstaan van de momenten van informatieoverdracht. De uitwerking van de tijdlijnen zijn te vinden in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.3 en 1.5).

Er is een interview afgenomen met de intern begeleider en met de begeleider van de kinderopvang. Er is gekozen voor een interview, omdat de onderzoekers op deze wijze direct vragen konden stellen. Om de vragen in kaart te brengen is er voorafgaand aan de interviews een interviewgide opgesteld. Deze interviewguides zijn opgesteld aan de hand van de begrippen die staan in het operationaliseringsschema (zie introductie; par. 1.4). Tijdens het interview zijn er open interviewvragen gebruikt wat past bij het kwalitatieve onderzoek (Van der Donk & Van Lanen, 2019). De interviewguides en transcripten ervan zijn te vinden in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.1 en 1.9).

3.4 Wijze van analyse

De verkregen documenten die de schriftelijke overdracht weergeven van zowel de inschrijf- en intakeprocedure van IKC 't Holthuis zijn gelezen. Ook is het overdrachtsformulier van het kind volgsysteem Looqin gelezen (Looqin, z.d.)

De tijdlijnen die zijn gemaakt met de begeleiders van de kleuterklas en met de begeleiders van het peuterwerk zijn met elkaar vergeleken. Alle informatie is geanalyseerd door middel van analysemethode de Customer journey map. Er is gekozen om de Customer journey map als analysemodel te gebruiken om een schematische visualisatie van de informatieoverdracht weer te geven. Hierbij is de feitelijke informatie in kaart gebracht (Van 't Veer et al, 2020).

Het interview dat is afgenomen met de intern begeleider en met de begeleider van de kinderopvang is getranscribeerd. De waardevolle stukken tekst zijn gefragmenteerd door deze verschillende kleuren te geven. Vervolgens zijn de waardevolle tekstfragmenten gecodeerd door middel van open coderen. Er is gekozen voor open coderen, omdat de onderzoekers zich vooraf niet wilden laten leiden door vooraf opgestelde denkbeelden of aannames (Van der Donk & van Lanen, 2019). De uitwerking van de transcripten met de uitwerking van de codering zijn te vinden in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.1 en 1.9).

3.5 Belangrijkste uitkomsten

Hieronder wordt in een schematische weergave de uitwerking van de Customer journey map weergegeven (Van 't Veer et al, 2020). Hierin zie je de feitelijk informatie wat betreft de informatieoverdracht van IKC 't Holthuis.

Contact momenten	Vooraanmelding	1 ^e contact ouders	2 ^e contact ouders	Intake/inschrijfformulier	Bezoek KDV-School	Ontvangen documenten in ParnasSys	Indeling klassen gesprek	Mondeling overdracht	Wenddagen	Kindrapportage KDV	Startgesprek
Looptijd	Vanaf 6 maanden	Vanaf 3 Jaar	Vanaf 3,5 Jaar	Vanaf 3,5 jaar (4-2 weken om het op te sturen)	1,5 jaar - 3,5 jaar	na 4-2 weken ontvangen en binnen 1 maand in ParnasSys	4 momenten in het jaar	na klassen indelingsgesprek en voor dat het kind start	4 weken voor de 4 ^e vrijdag	voor of na het kind start	3 of 4 weken na start in de kleuterklas
Doel	Ouders melden het kind aan voor onderwijs op 't Holthuis	* Controleren of de aanmelding klopt * Schriftelijke toestemming ouders KDV	* Bijzonderheden * Intake procedure uitvullen	* kindgegevens * Ontwikkelingsgegevens	* Kennisgeving * Eerste intake & impressie	Informatie in het leerling administratief systeem	kinderen in een passende klas plaatsen	Warme overdracht bijzonderheden bespreken	Wennen in de kleuterklas	Kindrapportage met ontwikkelingsgegevens delen	Overgang ontwikkelingskind
Betrokken	ouders & administratief medewerker	ouders & administratief medewerker	ouders & administratief medewerker	ouders & administratief medewerker	KDV begeleider kind & begeleiders kleuterklas	Ouders & administratief medewerker	Intern begeleider KDV begeleider (bouwcoördinator (kleuterklas))	Begeleider kleuterklas & KDV begeleider	Ouders & begeleiders kleuterklas	Begeleider KDV & administratief medewerker	Ouders & begeleiders kleuterklas
Kanalen	ouders bellen of mailen School	mail	Telefonisch	mail	Fysiek postbus	ParnasSys & mail	Fysiek contact	Fysiek contact	Fysiek contact	mail loop in ParnasSys	Fysiek contact
Bijzonderheden			Kind op de verandering				Eeldegere (KDV & ouders)	Afscheid op de KDV			Start school

Als aanvulling op de uitwerking van de Customer journey map wordt hieronder de aanvullende resultaten beschreven gericht op de huidige overdracht van informatie op 't Holthuis:

Vooraanmelding

De vooraanmelding houdt in dat de ouders het kind aanmelden voor onderwijs bij 't Holthuis. Dit doen de ouders telefonisch of via mailcontact.

Eerste contact ouders

Het eerste contact met ouders houdt in dat de administratief medewerker telefonisch contact opneemt. De administratief medewerkster controleert of de vooraanmelding nog klopt en vraagt schriftelijk toestemming aan ouders of de school contact mag opnemen met de kinderdagopvang.

Tweede contact ouders

Bij het tweede contact met de ouders neemt de administratief medewerkster telefonisch contact op. Er wordt gevraagd naar eventuele bijzonderheden met betrekking tot het kind en de intakeprocedure wordt uitgelegd. Het intake- en inschrijfformulier wordt naar de ouders gestuurd. Deze formulieren worden ongeveer twee weken nadat deze verstuurd zijn terugverwacht via de mail. Als de formulieren terugontvangen zijn worden deze in ParnasSys gezet. ParnasSys is een leerlingadministratiesysteem wat het onderwijs gebruikt om kind informatie in op te slaan (ParnasSys, z.d.).

Inschrijf- en intakeformulier

Het inschrijfformulier bevat persoonsgegevens van het kind, de gezinssamenstelling, de personalia van de ouders, medische gegevens en AVG-toestemming.

Het intakeformulier bevat algemene informatie over het kind, een omschrijving van het kind, bijzonderheden van het kind, kenmerken van de ontwikkeling van het kind en eventuele stagnaties binnen de ontwikkeling (stoornissen en leerproblemen).

Bezoek kinderopvang aan school

Onder het bezoek van de kinderopvang aan school wordt het volgende verstaan; rond de leeftijd van 1,5 jaar verkennen de kinderen samen met de begeleider van de kinderopvang de school. De kinderen ontdekken verschillende ruimtes in de school en verkennen de speelplaats. Rond de leeftijd van 3,5 jaar wordt er specifiek aandacht besteed aan het verkennen van de school gericht op de overgang ernaartoe. De klassen worden bezocht en de peuters hebben contact met de kleuters in de klas. Dit contact wordt bijvoorbeeld vormgegeven door de peuters mee te laten spelen met de kleuters.

Indelingsgesprekken

Er zijn vier gesprekken in het jaar waarbij kleuters ingedeeld worden in de kleuterklassen. Hierbij sluit de kleutercoördinator, de intern begeleider en pedagogisch medewerker aan. In dit gesprek wordt gekeken hoe de ontwikkeling van het kind verloopt en wordt gekeken wat er nodig is om het kind een zachte landing te bieden. Op basis hiervan wordt het kind ingedeeld in een passende klas.

Wendagen

Wendagen worden georganiseerd met als doel dat de beginnende kleuter alvast een dagdeel kan wennen in de kleuterklas. De begeleider van de kleuterklas neemt contact met de ouder op om een wen-dag af te spreken.

Schriftelijke overdracht kinderopvang naar school

Onder de overdracht van de kinderopvang wordt de schriftelijk overdracht verstaan die van het kind via het kind volgsysteem Looqin verstuurd wordt naar school (Looqin, z.d.). Het kind volgsysteem brengt het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen in beeld. Ook wordt er in deze schriftelijke overdracht gerapporteerd op de verschillende ontwikkelingsdomeinen;

- Grote en kleine motoriek
- Taalvaardigheid
- Artistieke expressie
- Begrijpen van de fysische en maatschappelijke wereld
- Sociale competentie
- Logisch en wiskundig denken
- Zelfsturing en ondernemingszin
- Zelfvertrouwen
- Verbondenheid

De begeleiders van de kleuterklas gaven tijdens het maken van de tijdlijnen aan dat de schriftelijke overdracht op verschillende momenten ontvangen wordt. Dit betekent dat een leerling soms al gestart is in de klas voordat zij informatie over het kind ontvangen. De begeleiders van de kleuterklas vinden het belangrijk om de informatie te ontvangen voordat het kind start om de juiste begeleiding te kunnen bieden.

Mondelinge overdracht

Met de mondelinge overdracht wordt de fysieke overdracht bedoeld die de begeleider van de kinderopvang met de begeleider van de kleuterklas doet. Dit wordt de warme overdracht genoemd. De fysieke momenten zijn kort en tussen de werkzaamheden door. Deze fysieke momenten worden volgens de begeleiders van peuterwerk op verschillende manieren geïnterpreteerd en uitgevoerd. Het wordt als moeilijk ervaren om de tijd te kunnen nemen voor het fysieke gesprek, dit komt doordat er in de ochtend de groep op peuterwerk gedraaid wordt en in de middag de buitenschoolse opvang. De begeleiders van peuterwerk geven de optie dat de begeleiders van school naar de groep kunnen komen voor de fysieke overdracht. Zij vertellen dat de fysieke overdracht altijd gedaan wordt bij een kind met een VVE-indicatie, omdat het dan verplicht is. De fysieke overdracht zou volgens de begeleiders van peuterwerk meer gedaan moeten worden. Zij zien echter niet altijd de toegevoegde waarde van het gesprek als er alleen algemene informatie overgedragen moet worden.

De begeleider van de kinderopvang ziet het moment waarop het gesprek van de klassenindeling plaats vindt als fysieke overdracht. Zij geeft aan dat je hierbij al ingaat op de ontwikkeling van het kind. Hierna vindt de mondelinge overdracht naar de begeleider van de kleuterklas plaats tussen de werkzaamheden door. De begeleider van de kinderopvang vertelt dat de begeleiders van de kleuterklas vaker naar de kinderopvang zouden mogen komen. Ook vindt de begeleider van de kinderopvang dat de fysieke overdracht minder nodig is bij kinderen waarbij het goed gaat. Als er echt een gesprek gevoerd wordt is dat bij een kind waarbij er nadrukkelijk zorg nodig is.

De begeleiders van de kleuterklas geven aan dat een fysiek gepland moment waarbij een kind overgedragen wordt belangrijk is. Dit zou onderdeel moeten zijn van de overdracht. Dit gebeurt wel, maar niet bij ieder kind structureel. Nu verloopt het zo dat de begeleiders van de kinderopvang naar begeleiders van de kleuterklas komen. Begeleiders van de kleuterklas geven aan dat er geen afspraken zijn over de fysieke overdracht.

De intern begeleider geeft aan dat zij vaak weet als er iets aan de hand is met een kind. Deze informatie over het kind zou volgens haar vanaf dag één bij de kleuterklas terecht moeten komen. Dit gebeurt nu niet altijd. De fysieke overdracht kan in haar optiek nog verder ontwikkeld worden. In dit gesprek kan worden aangegeven of er dingen zijn die de begeleider van de kleuterklas moet weten. Deze fysieke overdracht vindt niet altijd plaats volgens de intern begeleider. Ook denkt de intern begeleider dat het helpend zou zijn dat begeleiders van de kinderopvang en de kleuterklas meer van elkaars manier van werken zouden weten. Zij legt hierbij uit dat de opvang en het onderwijs twee verschillende werelden zijn. Het is van belang om van elkaar te weten welke verschillen er zijn binnen opvang en onderwijs.

Gesprek ouder en begeleider kleuterklas

Het gesprek dat de ouder met de begeleider van de kleuterklas heeft vindt plaats nadat het kind drie of vier weken gestart is. In dit gesprek wordt de ontwikkeling en de voortgang van het kind besproken.

3.6 Conclusie

Hieronder zal er antwoord gegeven worden op de discovervraag; Hoe ziet de huidige informatieoverdracht eruit bij 't Holthuis?

De huidige overdracht van informatie bij IKC 't Holthuis ziet eruit zoals in kaart gebracht in de Customer journey map (zie par. 3.5). Hieraan is te zien is dat er een wijze van informatieoverdracht is bij 't Holthuis. De onderzoekers hebben geconstateerd dat IKC 't Holthuis geen ondersteunende documentatie en afspraken heeft over de wijze en verloop van de informatieoverdracht. Volgens de Rijksoverheid is bepaald dat er in het beleidsplan van de kinderopvangorganisatie moet staan op welke wijze de informatie overgedragen wordt (Koster, 2021). De kinderopvangorganisatie en de school spreken samen af welke informatie noodzakelijk is om een doorlopende ontwikkellijn te creëren. Daarnaast adviseert de overheid om afspraken rondom de informatieoverdracht vast te leggen in een protocol. Op deze manier houdt de kinderopvangorganisatie en de school zich aan dezelfde afspraken (Koster, 2021). Ook biedt de Rijksoverheid een handreiking waarin wordt vermeld wat de wettelijke grondslagen zijn binnen informatieoverdracht bij de overdracht van een kinderdagopvang naar de basisschool (zie par. 1.4).

Doordat er geen documentatie is en er geen afspraken zijn vastgelegd zou dit kunnen verklaren waarom de begeleiders van 't Holthuis op een verschillende manier omgaan met de fysieke overdracht. De fysieke overdracht wordt over het algemeen als belangrijk gezien, maar deze wordt door de verschillende begeleiders anders uitgevoerd. Dit maakt dat begeleiders zelf inschatten wanneer zij een fysieke overdracht doen en wanneer niet. Volgens het Nederlands Jeugdinstituut (z.d.) draagt een warme overdracht bij aan een soepele overgang naar de basisschool. Hiervoor dient er persoonlijk contact te zijn (zie par. 1.4).

Literatuurlijst hoofdstuk 3

- Koster, Y. (2021, maart). *Handreiking AVG en informatieoverdracht en -uitwisseling tussen kinderopvang en basisonderwijs*. Geraadpleegd op 9 maart 2023, van <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-24c2ce72-d2f7-42cf-b4a9-509674833ad4/pdf>
- Looqin. (z.d.). *Looqin- procesgericht kindvolgsysteem*. Geraadpleegd op 4 april 2023, van <https://looqin.com/>
- ParnaSsys. (z.d.). *Het begint bij ParnasSys*. Geraadpleegd op 4 april 2023 van, <https://www.parnassys.nl/>
- Survio. (z.d.). *Enquête maken*. Geraadpleegd op 11 april 2023, van <https://www.survio.com/nl/>
- Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2019). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn (3e herziene druk)*. Uitgeverij Coutinho.
- Van der Made, M. (z.d.). *NLP technieken*. Geraadpleegd op 7 juni 2023, van <https://www.inzichtenverandering.nl/355430746.html>
- Van 't Veer, J., Wouters, E., Veeger, M., & Van der Lugt, R. (2020). *Ontwerpen voor zorg en welzijn*. Uitgeverij Coutinho.

4. Definefase

Welke informatie over de ontwikkelingstaken van de peuter zijn essentieel om over te dragen?

4.1 Korte inleiding en formulering onderzoeks(deel)vragen

In de discoverfase is de vraag beantwoord hoe de huidige overdracht van informatie eruitziet bij 't Holthuis. Na de discoverfase, van het Double Diamond model, volgt de definefase. In deze fase wordt er op basis van de informatie van de discoverfase bepaald welke richting het ontwerpproces op gaat en wat hiervoor nodig is (Van 't Veer et al., 2020). In deze fase luidt de vraag als volgt:
Welke informatie over de ontwikkelingstaken van de peuter is essentieel om over te dragen?

4.2 Selectie onderzoekpopulatie

Om antwoord te krijgen op de deelvraag zijn er verschillende respondenten bevraagd. In de onderstaande tabel wordt weergegeven welke respondenten er zijn benaderd en waarom.

Wie	Waarom
Ouders (20 ouders benaderd van kinderen die de overgang van opvang naar onderwijs maken)	Ouders staan het meest dicht bij hun kind en hebben de meeste kennis over hoe hun kind is. Ook hebben zij de overgang van opvang naar onderwijs van dichtbij meegemaakt.
Begeleiders kleuterklas (7 begeleiders)	De begeleiders van de kleuterklas hebben zicht op wat kinderen kunnen verwachten in de kleuterklas. Zij hebben zicht op welke informatie voor hen nuttig is om vanuit ouders en de opvang te ontvangen.
Begeleiders peuterwerk (2 begeleiders)	De begeleiders van peuterwerk kunnen een inschatting maken welke informatie voor de begeleiders van de kleuterklas nuttig is om te ontvangen. Zij hebben te maken met kinderen die de overstap naar school gaan maken en zijn betrokken in de overdracht.
Begeleider kinderopvang	De begeleider van de kinderopvang is actief betrokken bij de overgang die kinderen van de kinderopvang naar school maken. Zij weet wat kinderen doormaken bij deze overgang, wat hierbij komt kijken en welke informatie nuttig kan zijn voor de begeleiders van de kleuterklas.
Intern begeleider	De intern begeleider kan met haar expertise en ervaring een goed beeld geven van wat een kind nodig heeft, en dus welke informatie hiervoor nodig is. Zij is ook actief betrokken in de overgang en weet wat kinderen, ouders en professionals meemaken.

4.3 Keuze en aanpak methode

De onderzoekers hebben ervoor gekozen om ouders te benaderen via de mail. Dit om hen uit te nodigen voor een persoonlijk of telefonisch gesprek. Er is gekozen voor een interview omdat op deze wijze in een directe vorm de respondent kan worden bevestigd. Er is vooraf een interviewgids gemaakt met open vragen. De interviewgids en de transcriptie van het interview zijn terug te vinden in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.11). Omdat de onderzoekers vooral de ervaring wilden bevestigen, hebben zij in het interview bewust ruimte gecreëerd voor het verhaal van de ouder. Hierop konden zij reageren en doorvragen, wat passend is bij het narratieve interview (Van der Donk & van Lanen, 2019). Op deze wijze hebben de onderzoekers één ouder kunnen interviewen. Het is niet gelukt om meer ouders te interviewen. Wat dit betekent voor het onderzoek, zullen de onderzoekers nader toelichten in het hoofdstuk 'Sterke kanten en beperkingen' (zie par. 8.1).

De onderzoekers hebben ervoor gekozen om met de begeleiders van de kleuterklas een creatieve werkvorm uit te voeren, namelijk de Empathy map. Dit is een manier om op een verdiepende en creatieve manier een doelgroep analyse te maken. Dit wordt gedaan om je als professional in te leven in de context, gedrag, gevoelens en motivatie van een kind (Van 't Veer et al., 2020). De onderzoekers hebben ervoor gekozen om de creatieve werkvorm in te zetten met als doel om zo de behoefte van de doelgroep in kaart te brengen. De uitgewerkte Empathy map is terug te vinden in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.4). De onderzoekers hebben met de verkregen data een personalia geschreven van de peuter en de kleuter. Deze staat beschreven in het theoretisch kader (zie par. 1.4). Bij de belangrijkste uitkomsten van de definiefase zullen de onderzoekers betekenis geven aan de verkregen data (zie par. 4.5). Na de creatieve werkvorm ontstond er een gesprek tussen de begeleiders van de kleuterklas. Omdat dit gesprek onverwachts ontstond, hebben de onderzoekers meegeschreven en aan het eind een direct member checking gedaan. Dit is het in eigen woorden samenvatten van de data en vervolgens de informatie voor te leggen aan de respondent. Dit om na te gaan of de data juist is geïnterpreteerd (Van 't Veer et al., 2020). Deze informatie hebben de onderzoekers samengevat. Dit gespreksverslag is terug te vinden in het transcriptenboek (zie transcriptenboek; 1.2).

Net als bij de begeleiders van de kleuterklas, hebben de onderzoekers de Empathy map (zie transcriptenboek; 1.6) ingezet als creatieve werkvorm bij de begeleiders van peuterwerk (Van 't Veer et al., 2020). De onderzoekers hebben gekozen om het gesprek die erna ontstond op te nemen en achteraf te transcriberen (zie transcriptenboek; 1.7). De onderzoekers zijn tot deze keuze van aanpak gekomen omdat er bij de creatieve werkvorm bij de begeleiders van de kleuterklas een waardevol gesprek ontstond.

Ook hebben de onderzoekers een interview afgenomen met een begeleider van de kinderopvang en de intern begeleider. Voorafgaand is er een interviewgids opgesteld met open vragen, wat mede valt onder een gestructureerd interview (Van der Donk & van Lanen, 2019). De keuze en aanpak van het interview van de intern begeleider is terug te lezen in de discoverfase (zie par. 3.3).

Van de teamleider van de kinderopvang kregen de onderzoekers terug dat het vanwege personeelsbezetting en gebrek aan tijd lastig was om meerdere begeleiders te spreken. Wel zijn de onderzoekers met één begeleider in gesprek gegaan. Zij kon namens de begeleiders van de kinderopvang de onderzoekers te woord staan. Om haar zoveel mogelijk in een directe vorm te bevestigen, is er daarom gekozen voor een interview (zie transcriptenboek; 1.9).

4.4 Wijze van analyse

Het interview met de ouder, intern begeleider, begeleiders van peuterwerk en met de begeleider van de kinderopvang zijn getranscribeerd en open gecodeerd. De reden voor deze wijze van analyseren staat beschreven in de discoverfase (zie par. 3.4). De transcripten en de uitwerking van de codering zijn terug te vinden in het transcriptenboek (zie transcriptenboek).

De Empathy map, die is uitgevoerd bij de begeleiders van de kleuterklas en peuterwerk, zijn geanalyseerd door de methode Thematic analysis. Deze analysemethode kan in combinatie met de Empathy map worden gebruikt om patronen in de kwalitatieve data te ontdekken (Van 't Veer et al., 2020). De onderzoekers hebben dit gedaan door de ruwe data van de Empathy map onder te verdelen in overkoepelende thema's (zie transcriptenboek; 1.4 en 1.6).

4.5 Belangrijkste uitkomsten

De ouder vindt het belangrijk dat de aanstaande begeleider in de klas weet hoe het kind in elkaar zit. Zoals informatie over hoe het kind omgaat met bepaalde situaties en een karakterbeschrijving. Dit wordt duidelijk in het volgende citaat; "Dat ze gewoon heel lief is, dat ze heel sociaal is, maar dat ze ook inderdaad af en toe gewoon een beetje boos kan worden en dat ze echt wel moet leren om dat op een normale manier op te lossen. Dus dat die daar wel op voorbereid waren."

De begeleiders van de kleuterklas vinden het belangrijk dat zij een beeld hebben van een kind die naar de kleuterklas gaat komen. Daarom zouden zij de volgende informatie van het kind willen ontvangen voor de start in de kleuterklas; gedragingen van het kind en welke invloed dat heeft op de groep, de mate van zindelijkheid, mate van zelfstandigheid en wie het kind binnen de kleuterklassen misschien al kent. Al deze informatie kan helpend zijn bij de klassenindeling en dient als voorbereiding voor de begeleiders.

Uit de Empathy map komen de volgende thema's naar voren; grenzen, nieuw, spanning, herkenning, structuur, verwarring, verwachting, erkenning en leeftijdsgebonden gedrag. Dit zijn thema's die weergeven wat het kind voelt, hoe het zich gedraagt en wat het kind beleeft (zie transcriptenboek; 1.4).

De begeleider van de kinderopvang stelt dat het vooral belangrijk is om het kind voor te bereiden op de overstap die het kind gaat maken. Dit doen zij door het kind bekend te maken met het gebouw en op bezoek te gaan in de klassen. Ook is het voor hen een manier om te inventariseren hoe een kind reageert op groepen, en zij deze informatie weer kunnen doorgeven aan de begeleiders van de kleuterklas. De begeleiders van de kinderopvang rapporteren via het kind volgsysteem Looqin, waarin zij het welbevinden en de betrokkenheid van het kind in beeld brengen (Looqin, z.d.). In de kindrapportage van Looqin, die wordt gebruikt als overdrachtsformulier, worden verschillende ontwikkelingsdomeinen belicht (zie par. 3.5). Als het gaat over wat de begeleider van de kinderopvang zelf belangrijk vindt om over te dragen dan is dit een beschrijving van het kind zelf, de mate van zindelijkheid, de zelfredzaamheid, de spelontwikkeling en de taalontwikkeling. Wanneer een kind extra zorg nodig heeft, of deze al heeft, is het belangrijk om deze informatie door te geven aan de begeleiders van de kleuterklas.

De begeleiders van peuterwerk vinden het voornamelijk belangrijk om de voortgang van een kind, in de tijd bij peuterwerk, over te dragen aan de begeleiders van de kleuterklas. Bij de kinderen met een vve-indicatie is het daarbij essentieel om te benoemen welke vve-indicatie het kind heeft. Daarnaast denken de begeleiders dat het belangrijk is om een beschrijving van het kind te geven, zoals wat het kind leuk vindt om te doen en met wie ze graag spelen. Ook zou volgens hen een beschrijving hoe ouders zijn, en dus hoe je ouders het beste kan benaderen, helpend zijn. Uit de Empathy map komen de volgende thema's naar voren; verwachting, leeftijdsgebonden gedrag, zelfbewustzijn, erkenning overgang, afscheid (zie transcriptenboek; 1.6).

De Intern begeleider stelt dat het voor de begeleiders van de kleuterklas belangrijk zou zijn als zij bijzonderheden, belemmeringen en versterkende factoren in de ontwikkeling van een kind zouden weten. Verder zou het volgens haar belangrijk zijn om een beschrijving van het kind te geven. Zoals de mate van zindelijkheid, zelfredzaamheid en weerbaarheid. Verder kan het helpend zijn om te weten welke ontwikkelingen het kind heeft doorgemaakt op het gebied van; motorische ontwikkeling, spraak- en taalontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook geeft een beschrijving van de thuissituatie en de ontwikkeling van de afgelopen vier jaar, en of er eventuele stagnaties waren, meer informatie. Daarnaast is het belangrijk om te weten of het kind op medisch gebied belemmeringen heeft of heeft gehad.

De intern begeleider denkt dat er winst te behalen is in een systeem waarin een kind planmatig, cyclisch en gestructureerd gevolgd wordt. Het is belangrijk volgens haar om de juiste informatie van een kind te hebben om een kind de meeste kansen te bieden bij de start van het onderwijs. Dit komt overeen met het inspectierapport waarin er verbeterpunten beschreven worden gericht op het doelgericht werken op de peutergroep. In het onderzoek komt naar voren dat er niet goed genoeg wordt bijgehouden hoe het met het kind gaat (Inspectie van het Onderwijs, 2022).

4.6 Conclusie

Voor een professional is het van belang om te kunnen onderscheiden in welke fase een kind zich bevindt. Dit om eventuele signalen op stagnatie vroeg op te merken (Becker, 2018). Daarnaast is het belangrijk om het kind voldoende te ondersteunen bij het volbrengen van de ontwikkelingstaken. Hiervoor is een goed afgestemde pedagogische omgeving nodig. Dit houdt in dat je als opvoeder kunt aansluiten bij de ontwikkelingsopgaven die op dat moment aan de orde zijn voor het kind (Meij, 2011). Om dit te kunnen doen, concluderen de onderzoekers dat het voor de begeleiders van de kleuterklas belangrijk is om informatie over de ontwikkeling van een kind te ontvangen. De onderzoekers zijn van mening dat wanneer begeleiders hier informatie over hebben, zij kunnen aansluiten bij de behoeften van het kind. De informatie die begeleiders van 't Holthuis belangrijk vinden om over te dragen, komt overeen met de ontwikkelingstaken. Dit zijn de ontwikkelingstaken die centraal staan bij het kind tussen de 2 tot en met 4 jaar oud (Ince & Kalthoff, 2020). De ontwikkelingstaken zijn in het theoretisch kader nader toegelicht (zie par 1.4).

Op basis van de verkregen informatie kan er antwoord worden gegeven op de deelvraag;
Welke informatie over de ontwikkelingstaken van de peuter is essentieel om over te dragen?

- Cognitieve ontwikkeling; mate van zindelijkheid, mate van zelfstandigheid, beheersen van emotie en gedrag
- Spraak- en taalontwikkeling; in hoeverre kan het kind gesproken taal begrijpen, een boodschap overbrengen en zinnen maken
- Sociaal-emotionele ontwikkeling; zelfredzaamheid, omgang met leeftijdsgenoten, wie kent het kind mogelijk al, gedragingen van het kind en weerbaarheid.
- Motorische ontwikkeling; of het kind op medisch gebied belemmeringen heeft gehad
- Extra zorgbehoeften
- De vve-indicatie

Naast de ontwikkelingstaken komt er naar voren dat iedere begeleider het belangrijk vindt om een algemene beschrijving van het kind over te dragen. Dit komt overeen met wat Hoogeveen (2020) zegt over de inhoud van een overdracht. De auteur zegt dat het niet alleen belangrijk is om de ontwikkeling van het kind te beschrijven, maar ook de inhoud van de overdracht te baseren op wat het kind wel en niet prettig vindt. Om erachter te komen wat een kind wel en niet prettig vindt kan er bij elk kind worden gekeken naar hoe het kind omgaat met bepaalde situaties. Uit de resultaten van de Empathy map blijkt dat een peuter bezig is met afscheid nemen en de overgang naar de kleuterklas. De onderzoekers zijn van mening dat hoe een kind hier mee omgaat tot essentiële informatie behoort. Dit is belangrijk, omdat iedere peuter anders omgaat met de overgang naar de kleuterklas (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.)

Literatuurlijst hoofdstuk 4

Becker, A. (2018). *Inleiding in de pedagogiek*. Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum.

Hoogeveen, K. (2020, december). *Een soepele overgang van voorschool naar basisschool*. Geraadpleegd op 9 maart 2023, van <https://docplayer.nl/204573517-Een-soepele-overgang-van-voorschool-naar-basisschool.html>

Ince, D., Kalthoff, H., Nikken, P., Hoex, J., Balledux, M., & Beekhoven, E. (2020). *Opgroeien en opvoeden. Normale uitdaging voor kinderen, jongeren en hun ouders*. Geraadpleegd op 8 mei 2023, van <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Opgroeien-en-opvoeden.pdf>

Inspectie van het Onderwijs. (2022, 10 oktober). *Kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie*. Geraadpleegd op 7 juni 2023, van <https://www.bing.com/ck/a?!&p=76e905a1e8b0f305JmltdHM9MTY4NjA5NjAwMCZpZ3VpZD0zZDk0OWVjMi1hNTQxLTY3OTltMmQzMj04Y2E0YTQzODY2MmlmaW5zaWQ9NTE3OQ&pptn=3&hsh=3&fclid=3d949ec2-a541-6792-2d32-8ca4a438662b&psq=inspectierapport+ikc+%27t+holthuis&u=a1aHR0cHM6Ly93d3cub25kZXJ3aWpzaW5zcGVjdGllLm5sL2JpbmFyaWVvZL29uZGVyd2lqc2luc3BIY3RpZS9kb2N1bWVudGVuL3JhcnHBvcnRlbi8yMDIyLzEwLzEwL2t3YWxpZGVpdC12dmUtbGluZ2V3YWYyZC9ld2FsaXRlaXRzb25kZXJ6b2VrK3Zvb3JzY2hvb2xzZStlZHVjYXRpZStJS0MrJTI3dCtIb2x0aHV1cy5wZGY&ntb=1>

Looqin. (z.d.). *Looqin- procesgericht kindvolgsysteem*. Geraadpleegd op 4 april 2023, van <https://looqin.com/>

Meij, H. (2011, maart). *De basis van opvoeding en ontwikkeling*. Geraadpleegd op 13 maart 2023, van <https://www.expoo.be/sites/default/files/2022-06/Normale-ontwikkeling-pdftekst.pdf>

Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.). *Kleuter | Eerste keer naar school: start basisschool*. Geraadpleegd op 12 april 2023, van <https://www.nji.nl/ontwikkeling/start-school-kleuter>

Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2019). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn (3e herziene druk)*. Uitgeverij Coutinho.

Van 't Veer, J., Wouters, E., Veeger, M., & Van der Lugt, R. (2020). *Ontwerpen voor zorg en welzijn*. Uitgeverij Coutinho.

5. Deelopfase

Op welke manier kan de essentiële informatie van een kind overgedragen worden passend binnen 't Holthuis?

5.1 Terugblik voorgaande deelvragen

In de discoverfase is er in kaart gebracht hoe de huidige overdracht van informatie verloopt bij 't Holthuis (Van 't Veer et al., 2020). In de conclusie van deze deelvraag was terug te lezen dat er verschillende behoeften bestaan rondom het verloop van de fysieke overdracht. Ook was hier terug te lezen dat het raadzaam is om afspraken rondom de informatieoverdracht vast te leggen. In de definefase wordt duidelijk welke informatie essentieel is om als begeleider van de kleuterklas te ontvangen. Op basis van de discoverfase en de definefase wordt er in deze deelvraag ingegaan op welke wijze de informatieoverdracht geoptimaliseerd kan worden. De vraag die is opgesteld luidt als volgt: Op welke manier kan de essentiële informatie van een kind overgedragen worden passend binnen 't Holthuis?

5.2 Selectie onderzoekspopulatie

Voor het beantwoorden van de vraag in de definefase is ervoor gekozen om het ontwerpteam te betrekken. Het ontwerpteam bestaat uit: de opdrachtgever, de kleutercoördinator, de teamleider van de opvang en de schoolopleider (zie methode; par. 2.3). Er is gekozen om het ontwerpteam te betrekken bij deze deelvraag omdat deze personen een overkoepelende blik hebben vanuit een verschillend perspectief (IKC-breed, kinderopvang, kleuterklas). Deze fase van het Double Diamond model betreft het combineren van perspectieven (Van 't Veer et al., 2020).

5.3 Keuze en aanpak methode

Om het ontwerpteam te bevragen is er gebruik gemaakt van de focusgroep. Dit is een manier om met deskundigen en belanghebbenden in gesprek te gaan over het ontwerp (Van der Donk & Van Lanen, 2019). Doordat de deelnemers aan het gesprek verschillende achtergronden hebben wordt het ontwerp vanuit verschillende invalshoeken bekeken. Daarnaast kan er in een focusgroep in een korte tijd meerdere mensen bevraagd worden. Hierbij is nagedacht over de samenstelling van de groep professionals. Voorafgaande aan de focusgroep is er gekozen om geen interviewleider te maken. De onderzoekers hebben gekozen voor het open interview. Er is in gesprek gegaan aan de hand van een aantal topics. Hierbij ging het over het delen van de bevindingen van de onderzoekers en de vervolgstappen naar een product (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

5.4 Wijze van analyse

Van het gesprek met de focusgroep is een transcript gemaakt (zie transcriptenboek; 1.12). Dit gesprek is vervolgens opgedeeld in betekenisvolle tekstfragmenten. Deze tekstfragmenten zijn gekleurd en zijn vervolgens open gecodeerd. Dit betekent dat er aan iedere kleur in de tekst een passende categorie verbonden is. Dit wordt ook wel een inductieve werkwijze genoemd (Van der Donk & Van Lanen, 2019).

5.5 Belangrijkste uitkomsten

Na de analyse van het gesprek met de focusgroep zijn er een aantal onderwerpen naar voren gekomen. Deze onderwerpen gaan over de ontwikkelingen die binnen de overdracht gezien worden en de vorm van een product.

Volgens het ontwerpteam liggen er kansen in de vormgeving van het klassenindelingsgesprek. Er is geen vaste voorbedachte structuur in het gesprek, hierdoor mist eenduidigheid over wat inhoudelijk wordt besproken. Het gesprek wordt op de volgende wijze vormgegeven; in het gesprek vertellen de begeleiders van de kinderopvang wat zij belangrijke informatie vinden over een kind en begeleiders van de kleuterklassen stellen indien nodig vragen. Uit het gesprek met de focusgroep komt het volgende citaat van de opdrachtgever; "Zou het helpen als je het hebt over cyclisch, planmatig en een stukje borging van, stel jullie zijn er morgen alle twee niet meer? Wordt het dan nog steeds op dezelfde gedegen wijze gedaan als dat we het graag zouden willen?"

Hierop wordt door de kleutercoördinator geantwoord dat het ook mogelijk zou zijn om vast te leggen wat je van elkaar wilt weten in dit gesprek. Als voorbeeld stelt de kleutercoördinator om de onderwijsbehoefte te bespreken maar ook de sociale contacten van het kind. De opdrachtgever beaamt dat het mooi zou zijn om vast te leggen welke thema's aan bod zouden moeten komen in het gesprek.

De onderzoekers geven in het gesprek aan dat zij ontwikkeling zien binnen de warme overdracht. Volgens de informatie uit voorgaande gesprekken vindt een fysieke overdracht vooral plaats bij kinderen met extra zorg behoefte of kinderen met een vve-indicatie. Volgens de opdrachtgever en de teamleider van de opvang wordt het in de praktijk wel veel gedaan. De kleutercoördinator geeft aan dat het lastig te checken is of dit bij ieder kind gedaan wordt. Ook omdat er kinderen zijn die van andere opvanglocaties komen. Ook noemt ze dat het initiatief voor een fysieke overdracht vooral bij de begeleiders van de kinderopvang ligt. De fysieke overdracht is nu open en zonder verplichting. Citaat opdrachtgever; "Zouden we dat willen, jullie aankijkend?" De teamleider van de opvang geeft aan dat er wel een verplichte warme overdracht zou moeten zijn, maar het niet "afgekaderd" moet worden met regels. Dit zou het te vast en daarmee ingewikkeld maken. De opdrachtgever citeert het volgende; "Als we hem vrijlaten, kunnen mensen ook zeggen: "ja, ik weet dat het zou moeten, maar het is niet verplicht." Hij stelt vervolgens dat het misschien nodig en noodzakelijk is om bepaalde zaken vast te leggen om de kwaliteit van de overdracht te vergroten. Hierop volgend wordt er aangegeven dat er ontwikkeling ligt bij het op voorhand weten welke informatie je nodig hebt als begeleider van de kleuterklas voor een warme overdracht. De teamleider van de opvang noemt hierbij dat er ook een tweedeling is. Hiermee bedoelt zij dat in de praktijk de opvang niet alleen naar het onderwijs hoeft te komen, maar dat het ook andersom kan. Volgens de kleutercoördinator zouden daar afspraken over gemaakt kunnen worden. Het zou daarin helpend zijn dat de begeleiders van de kleuterklassen weten waar alle groepen van kinderopvang zijn.

Als laatste wordt er ontwikkeling gezien in de wijze waarop de kindrapportage van de kinderopvang naar school wordt verstuurd. De kindrapportage wordt nu op verschillende momenten ontvangen. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat een kind al start in de kleuterklas zonder beschikbare informatie (zie par. 3.5). De teamleider van de opvang benoemt dat zij de kindrapportage al na het eindgesprek met de ouders kunnen versturen naar school. Dit gebeurt nu niet en hier zijn geen afspraken over. Dit zou wel mogelijk zijn. Ook worden de mogelijkheden van het nieuwe kindvolgsysteem Looqin (z.d.) besproken. Misschien zijn daar nog meer mogelijkheden in om de kwaliteit van de wijze van overdracht te vergroten.

5.6 Conclusie

Uit de bovenstaande resultaten blijkt dat er verschillende behoeften bestaan voor het vastleggen van afspraken binnen de informatieoverdracht. Zoals het vastleggen hoe het klassenindelingsgesprek en de warme overdracht verloopt in de praktijk. Deze kansen voor ontwikkeling gaan over het vergroten van de kwaliteit van de wijze van overdracht bij 't Holthuis. In de deliverfase wordt er verder ingegaan op deze ontwikkelingskansen in de vorm van een advies.

5.7 Product

De opdrachtgever ziet kansen in het maken van een overzicht van de overdracht. Bijvoorbeeld in een weergave waarin een duidelijke lijn wordt geschetst hoe de informatieoverdracht bij 't Holthuis verloopt. Dit zou voor meer helderheid zorgen over de werkwijze die medewerkers bij 't Holthuis hanteren. Met deze reden hebben de onderzoekers besloten om een product te maken, waarmee zij antwoord kunnen geven op de deelvraag; Op welke manier kan de essentiële informatie van een kind overgedragen worden passend binnen 't Holthuis?

Er is door de onderzoekers een product voor 't Holthuis ontworpen, namelijk een poster. De poster heeft de naam gekregen: 'De 10 stappen van peuter naar kleuter' en is het eindproduct van het onderzoeks- en ontwerpproces (zie Pdf-bestand; product). Tijdens het ontwerpen van de poster is er gebruik gemaakt van cocreatie (Van 't Veer et al., 2020). Hiervoor is gekozen omdat hiermee mogelijke gebruikers worden betrokken bij het ontwerpen. Dit draagt bij aan het ethisch handelen als ontwerper. Daarnaast zorgt cocreatie ervoor dat de kans groter is dat er een bredere variatie aan ideeën verzameld wordt. Dit is tijdens het ontwerpen van het product gedaan door professionals uit het ontwerpteam vanuit hun eigen expertise te laten meedenken over het product (Van 't Veer et al., 2020). De poster is ontworpen met het online grafisch ontwerpplatform Canva (z.d.).

Vervolgens heeft de grafisch vormgever die betrokken is bij 't Holthuis de poster aangepast passend binnen de huisstijl van 't Holthuis.

De poster geeft duidelijk weer op welke wijze de overgang van peuter naar kleuter verloopt. Er is gekozen om een poster te maken, omdat het in één blik een weergave geeft van de overgang van peuter naar kleuter. Ook is het makkelijk te delen met de medewerkers van 't Holthuis wat het toegankelijk maakt.

Bij elk onderdeel is het gevoel en de ervaring van het kind weergegeven. Dit hebben de onderzoekers beschreven op basis van de verkregen informatie van de eerder ingezette Empathy maps (zie transcriptenboek; 1.4 en 1.6) en de uitgewerkte personalia (zie par. 1.4). De onderzoekers hebben ervoor gekozen om het kind perspectief te belichten. Dit om een beeld te kunnen geven van wat een kind mee maakt in de overgang van peuter naar kleuter. Op deze wijze wordt het belang van het kind meegenomen in het eindproduct en krijgt het kind een stem. Op deze manier hebben de onderzoekers niet voor het kind gesproken, maar met het kind. Door dit op indirecte wijze te doen maakt dit het product pedagogisch.

Literatuurlijst hoofdstuk 5

Canva. (z.d.). Wat ga je vandaag ontwerpen? Geraadpleegd op 3 mei 2023, van https://www.canva.com/nl_nl/

Looqin. (z.d.). *Looqin- procesgericht kindvolgsysteem*. Geraadpleegd op 4 april 2023, van <https://looqin.com/>

Paardenkooper, A.P. (2021, juni). *Met Zelfvertrouwen naar School: Het belang van een goede samenwerking tussen opvang en onderwijs in de begeleiding van peuters en kleuters*. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://studenttheses.uu.nl/bitstream/handle/20.500.12932/40571/Masterthesis%20Paardenkoper%2C%20AP-8580812.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2019). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Van 't Veer, J., Wouters, E., Veeger, M., & van der Lugt, R. (2020). *Ontwerpen voor zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

6. Deliverfase

Wat is er nodig om het ontworpen product en bijbehorende adviezen het meest passend en doeltreffend te implementeren binnen 't Holthuis?

6.1 Terugblik developfase

In de developfase is terug te lezen hoe het product van het onderzoeks- en ontwerpproces is ontstaan (Van 't Veer, et al., 2020). Daarnaast wordt er geconcludeerd dat er op inhoudelijk gebied van de overdracht ontwikkelkansen liggen. Hierbij is te zien dat er minimale afspraken bestaan binnen de informatieoverdracht. De adviezen zijn daarom gericht op het maken van afspraken binnen de stappen die gezet worden in de informatieoverdracht. Daarnaast geven de onderzoekers een advies hoe het ontworpen product en de bijbehorende adviezen geïmplementeerd kunnen worden. Met het implementatieplan en de bijbehorende adviezen geven de onderzoekers antwoord op de opgestelde vraag, deze luidt als volgt: Wat is er nodig om het ontworpen product en bijbehorende adviezen het meest passend en doeltreffend te implementeren binnen 't Holthuis?

6.2 Implementatie product

Het advies van de onderzoekers is om de poster, die uit het onderzoeks- en ontwerpproces is voortgevloeid, te implementeren binnen 't Holthuis. Om dit planmatig te implementeren hebben de onderzoekers een implementatieplan geschreven. Dit hebben zij gedaan door de fases van de implementatiewijzer, oftewel de PDCA-cyclus, te door lopen (Daamen, 2015). De implementatiewijzer hebben de onderzoekers vervolgens besproken en aangevuld met de opdrachtgever (Persoonlijke communicatie, opdrachtgever, 2 juni 2023).

De uitwerking van het implementatiewijzer ziet er als volgt uit;

Inrichten (plan)

De onderzoekers hebben onderzocht welke stappen er worden ondernomen bij de informatieoverdracht bij 't Holthuis. Deze zijn verwerkt in de poster. De poster heeft de naam gekregen: 'De 10 stappen van peuter naar kleuter' en is het eindproduct van het onderzoeks- en ontwerpproces (zie Pdf-bestand; product). De onderzoekers hebben draagvlak gecreëerd door de poster samen met begeleiders, betrokkenen en indirect met het kind te maken. De gewenste situatie zou zijn om de poster te implementeren bij 't Holthuis zodat deze zichtbaar is voor de begeleiders, ouders en de medewerkers betrokken bij 't Holthuis.

Uitvoeren (do)

Om de gewenste situatie te gaan verwezenlijken, is het van belang om te gaan kijken hoe dit georganiseerd kan worden. Enerzijds dient de poster als informatiebron hoe de informatieoverdracht bij 't Holthuis verloopt. Anderzijds geeft het weer wat een kind mee maakt binnen de overgang van peuter naar kleuter. De onderzoekers vinden dat de poster zichtbaar gemaakt moet worden voor de begeleiders van 't Holthuis. Op deze manier weten begeleiders hoe de informatieoverdracht bij 't Holthuis verloopt, welke stappen hierin worden gezet en wat er voor een kind verandert in de overgang van peuter naar kleuter. Ook kan er worden gekozen om de poster te delen met ouders en/of externe partijen.

In samenspraak met de opdrachtgever adviseren de onderzoekers om de poster in de volgende documenten te implementeren;

- Schoolondersteuningsprofiel (2022-2023)
- Holthuis schoolgids (2022-2023)
- Holthuis info groep 1-2 (2021)
- Pedagogisch werkplan KDV 't Holthuis (2023)

Daarnaast is het belangrijk om de begeleiders van 't Holthuis te informeren over de poster. De onderzoekers hebben dit gedaan door de poster op 8 juni te presenteren op 't Holthuis. Hier waren alle begeleiders van de klassen aanwezig. In deze presentatie zijn de onderzoekers ingegaan op het onderzoeks- en ontwerpproces en is de poster gepresenteerd. De poster is op A3-formaat afgedrukt door de grafisch vormgever die betrokken is bij 't Holthuis. Ook zijn er papieren versies afgedrukt. Deze zijn tijdens de presentaties met de begeleiders gedeeld. Daarnaast is voorafgaand aan de presentatie de verantwoording 'Samenwerken & Creatief handelen' via de mail naar de begeleiders verstuurd (zie video Samenwerken & Creatief handelen). Deze video is ook met de begeleiders van de kinderopvang gedeeld. Daarnaast hebben de onderzoekers een mail opgesteld waarin de poster wordt gepresenteerd. Ook zijn A4-formaat posters verspreid bij de groepen van de kinderopvang. Voor de begeleiders van de kinderopvang hebben de onderzoekers een video gemaakt, waarin dezelfde presentatie wordt gegeven zoals dit is gedaan voor de begeleiders van de klassen. Er is gekozen om dit op deze wijze te delen, omdat het niet mogelijk was om een fysieke presentatie te geven voor alle begeleiders van de kinderopvang (zie bijlage; 1.2 voor de link van dit filmpje).

Monitoren (check)

Om de implementatie volledig te maken, is het van belang om te monitoren. Hoe kan gemeten worden dat het ontworpen product effect heeft? De onderzoekers zijn van mening dat het waardevol zou kunnen zijn om na enige tijd de poster met de verschillende groepen te evalueren. Door vaker te evalueren kan de kwaliteit ervan worden gewaarborgd (ZonMW, z.d.). Een manier om te kunnen evalueren is het evalueren op product en proces. In het volgende citaat door ZonMW (z.d., Evaluatie) staan de volgende voorbeeldvragen voor de product- en procesevaluatie;

Productevaluatie

- Is het product gebruiksvriendelijk, stabiel, snel, in begrijpelijke taal en biedt het gebruikers meerwaarde in de dagelijkse praktijk?

Procesevaluatie

- Werkt wat we hebben bedacht?
- Hoe ervaart de cliënt de kwaliteit van de geleverde zorg?
- Hoe ervaart de medewerker de uitvoerbaarheid van zijn werk?
- Wat is er nodig om tot (nog) meer kwaliteit te komen?
- Is het werkproces voldoende ingepast in het methodisch kader en aangepast aan de dagelijkse praktijk?
- Is iedereen voldoende toegerust met kennis en vaardigheden?
- Is iedereen voldoende geïnformeerd en volwaardig betrokken?
- Is in tijd en tempo voldoende rekening gehouden met gebruikers?
- Zijn de gestelde doelen en ambities behaald?

Borgen (act)

In de laatste fase van de implementatiewijzer wordt nagegaan of de ontworpen tool blijft werken. Zo kan worden bijgestuurd en bekeken of er mogelijkheden zijn voor vernieuwing. De onderzoekers zijn zich ervan bewust dat er in de toekomst misschien veranderingen gaan plaats vinden in de informatieoverdracht van peuter naar kleuter bij 't Holthuis. Dit heeft effect op de poster, en zou misschien vragen om vernieuwing. De inhoud van de poster is makkelijk over te nemen en op deze manier te vernieuwen. De poster kan altijd binnen 't Holthuis blijven bestaan.

6.3 Adviezen

Om naast het gebruik van de poster de informatieoverdracht van peuter naar kleuter verder te optimaliseren zal er hieronder worden ingegaan op de inhoudelijk aspecten van de overdracht.

Warme overdracht

Omdat in de vorige fases van het onderzoek het belang van de warme overdracht benoemd wordt, is het advies om de wijze van deze warme overdracht vast te leggen. Dit wil zeggen dat de stappen en de bijbehorende handelingen die plaatsvinden worden vastgelegd. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat begeleiders van 't Holthuis op dezelfde wijze handelen, wat uiteindelijk bijdraagt aan de kwaliteit en waarborging van de warme overdracht. Dit is ook een wens van het ontwerpteam (zie par. 5.5). Wel moet er rekening worden gehouden met het feit dat het volgens het ontwerpteam voor 't Holthuis en diens visie niet passend is om alle regels en afspraken té strikt vast te leggen (zie par. 5.5).

Afspraken kunnen worden vastgelegd middels een handleiding. Hieronder zal er op basis van Werkgroep 'Alle kinderen in beeld' (z.d.) voorbeelden genoemd worden die vastgelegd kunnen worden om de kwaliteit van de warme overdracht te verbeteren;

- Definitie van de warme overdracht bij 't Holthuis
- Betrokkenen met de bijbehorende verantwoordelijkheden in kaart brengen
- Omgang met de overdrachtsformulieren
- Planning van de warme overdracht; wie, waar en wanneer?
- Richtlijn voor het voeren van een persoonlijk gesprek (de warme overdracht); het overdrachtsformulier zou als leidraad gebruikt kunnen worden voor dit gesprek. Daarnaast is in de conclusie van de definiefase te lezen welke informatie belangrijk is om over te dragen (zie par. 4.6). De punten die hier beschreven zijn kunnen als leidraad gebruikt worden voor de warme overdracht.
- Rol van ouders; worden ouders betrokken in het persoonlijke gesprek en op welke manier?

Ook zouden de afspraken vastgelegd kunnen worden middels een kwaliteitskaart.

Aan de hand van het volgende citaat geeft de Gemeente Nissewaard het doel van een kwaliteitskaart weer; 'Middels dit document weten pedagogisch medewerkers en kleuterleerkrachten in gezamenlijkheid een warme overdracht te realiseren' (Gemeente Nissewaard, 2021, juli, p. 35). Deze bron geeft een manier weer hoe een kwaliteitskaart eruit kan zien en welke aspecten van de warme overdracht kunnen worden vastgelegd. Een andere optie zou kunnen zijn om afspraken vast te leggen in een protocol. In het Protocol overgang voorschool naar vroegschool Almere (2015) staat beschreven hoe om te gaan met de informatieoverdracht. Het doel hiervan is de kwaliteit van de wijze van overdracht te versterken. Dit maakt dat de overgang van de peuter naar school zo optimaal mogelijk verloopt (Protocol overgang voorschool naar vroegschool Almere, 2015).

Om te kijken naar de haalbaarheid en de mogelijkheden voor het realiseren van een optimale warme overdracht, hebben de onderzoekers gekeken naar wat er al gebeurt binnen 't Holthuis. Zo vindt er bijvoorbeeld al een eindgesprek plaats op de kinderopvang. Mogelijk zou dit gesprek als eindgesprek kunnen dienen op de opvang, maar ook als startgesprek kunnen dienen voor de school. Dit is een mogelijkheid waarbij ouders kennis kunnen maken met de begeleider van de kleuterklas. Ook zou dit de begeleider van de kleuterklas al een beeld geven van het kind. Hierbij is het wel van belang dat het klassenindelingsgesprek al heeft plaatsgevonden, omdat dan bekend is bij welke begeleider het kind in de klas komt.

Klassenindelingsgesprek

In de resultaten van de developfase komt ook het onderdeel klassenindelingsgesprek naar voren (zie par. 5.5). Er is geen voorbedachte structuur in het gesprek, waardoor er eenduidigheid mist over wat inhoudelijk besproken moet worden. De opdrachtgever stelt voor om afspraken te maken over welke thema's worden belicht en wat de begeleiders van elkaar willen weten. Dit zou volgens de opdrachtgever kunnen bijdragen aan de kwaliteit en waarborging van het klassenindelingsgesprek (zie par. 5.5). Voor het vastleggen van thema's voor het klassenindelingsgesprek kan een gespreksleidraad of checklist gemaakt worden. Een checklist is helpend om belangrijke topics te benadrukken. Ook zorgt het ervoor dat je niks vergeet te bespreken (Universiteit Leiden, 2022). De gespreksleidraad of checklist kan opgesteld worden aan de hand van de thema's: welbevinden en betrokkenheid. Deze thema's staan centraal in het kind volgsysteem Looqin (Looqin, z.d.).

Omdat het kind vanuit de opvang de kleuterklas betreedt kan de pedagogisch medewerker aan de hand van de thema's het kind toelichten. Omdat de pedagogisch medewerker al met Looqin bekend is denken de onderzoekers dat dit haalbaar is. Hieronder zal er volgens Booij et al., (2017) uitgelegd worden hoe de begrippen welbevinden en betrokkenheid van betekenis kunnen zijn in het klassenindelingsgesprek. Middels de vooropgestelde thema's kunnen begeleiders gericht in gesprek gaan en wordt er voor ieder kind dezelfde informatie besproken.

- *Welbevinden*; dit begrip geeft weer hoe het kind zich voelt.

Hoe zie je dat het kind plezier beleeft en waar geniet het kind van? Stelt het kind zich open en ontvankelijk op, uit het kind spontaniteit en kan het kind zichzelf zijn? Dit zijn vragen die de pedagogisch medewerker zichzelf kan stellen om het welbevinden van het kind toe te lichten. Daarnaast hoort bij het welbevinden informatie over hoe de emotionele ontwikkeling verloopt. Zoals in de definefase te zien is, is het ook belangrijk om informatie te krijgen over de ontwikkelingstaken van het kind (zie par. 4.6). Daarom is het belangrijk om in het gesprek de ontwikkelingstaken aan bod te laten komen die behoren tot de sociaal-emotionele ontwikkeling. Een uitwerking van de ontwikkelingstaken gericht op sociaal-emotioneel gebied staan uitwerkt in het theoretisch kader (zie par. 1.4). De sub-dimensies of indicatoren die uitgewerkt staan in de operationalisering kunnen in het gesprek gebruik worden om de sociaal-emotionele ontwikkeling toe te lichten.

- *Betrokkenheid*; dit begrip geeft weer hoe intens een kind bezig is met een activiteit.

Hoe geconcentreerd is het kind bezig met een activiteit? Laat het kind de activiteit gemakkelijk los of kan het kind uitermate geconcentreerd met een activiteit bezig zijn? Het is van belang om de mate van betrokkenheid weer te geven, omdat dit de meest directe aanwijzing is dat het kind in ontwikkeling is.

Literatuurlijst hoofdstuk 6

- Booij, Y. (2017). Gezonde leefstijl. In R. Fukkink (Eindred.), *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang* (pp. 15-16). Bureau Kwaliteit Kinderopvang. Geraadpleegd op 2 juni 2023, van <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/510790>
- Daamen, W. (2015). *Wat werkt bij het implementeren van jeugdinterventies?* Geraadpleegd op 30 mei 2023, van <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-06/Wat-werkt-bij-het-implementeren-van-jeugdinterventies.pdf>
- Gemeente Nissewaard. (2021, juli). *Bijlagen Vve beleid gemeente Nissewaard 2021-2026*. Geraadpleegd op 10 mei 2023, van <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:BZIsNotGmVgJ:https://www.nissewaard.nl/web/file%3Fuuid%3D95dbf5e0-939f-408e-81a7-8e309f63540a%26owner%3Db536e525-2e48-4a5b-9d01-1b7a7e25e0dc&cd=4&hl=nl&ct=clink&gl=nl>
- Holthuis. (2021, april). *Holthuis info groep 1-2*. Geraadpleegd op 10 mei 2023 van, https://www.ikc-holthuis.nl/files/ugd/43a35c_b4d5e55ca6384334bb8c4af98fd28c6b.pdf
- Holthuis. (2022-2023). *Holthuis schoolgids 2022-2023*. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://online.fliphtml5.com/artij/ykgs/>
- Holthuis. (2022-2023). *Schoolondersteuningsplan 2022-2023*. Geraadpleegd op 7 juni 2023, van https://www.ikc-holthuis.nl/files/ugd/43a35c_877bcf65057a42f4a9770e9827ae4f43.pdf
- Looqin. (z.d.). *Looqin- procesgericht kindvolgsysteem*. Geraadpleegd op 4 april 2023, van <https://looqin.com/>
- Protocol overgang voorschool naar vroegschool Almere*. (2015). Geraadpleegd op 10 mei 2023 van, https://mobilecms.blob.core.windows.net/appfiles/app_2767/File/Lees_het_protocol_voor-en_vroegschools.pdf
- Skar. (2023). *Locatie in beeld. Pedagogisch werkplan IKC 't Holthuis KDV*. Geraadpleegd op 7 juni 2023, van <https://www.skar.nl/asset/public/Skar-Pedagogisch-werkplan-KDV-IKC-t-Holthuis-2023.pdf>
- Universiteit Leiden. (2022, juni). *Hoe gebruik ik en maak ik een checklist?* Geraadpleegd op 12 mei 2023, van <https://universiteitleiden.screenstepslive.com/a/1117624-hoe-gebruik-en-maak-ik-een-checklist>
- Van 't Veer, J., Wouters, E., Veeger, M., & van der Lugt, R. (2020). *Ontwerpen voor zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.
- Werkgroep 'Alle kinderen in beeld'. (z.d.). *Alle kinderen in beeld. Handleiding. Overdracht van kindinformatie in Nijmegen*. Geraadpleegd op 10 mei 2023 van, <https://docplayer.nl/15843268-Hoofdstuk-4-stappenplan-warme-overdracht-plus-13-4-1-stappenplan-warme-overdracht-en-warme-overdracht-plus-13.html>
- ZonMw. (z.d.). *Evaluatie. Zorg voor innoveren*. Geraadpleegd op 31 mei 2023, van <https://www.zorgvoorinnoveren.nl/implementatie/handreiking-e-health-implementatie/uitvoering-en-evaluatie/evaluatie>

7. Conclusie

Aan de start van het onderzoek is er een hoofdvraag opgesteld. Middels deze conclusie gaan de onderzoekers de hoofdvraag beantwoorden. De hoofdvraag luidt als volgt;
Hoe kan de informatieoverdracht van peuter naar kleuter binnen IKC 't Holthuis worden geoptimaliseerd?

Om tot het beantwoorden van deze hoofdvraag te komen, hebben de onderzoekers de fases van het Double diamond model doorlopen (Van 't Veer et al., 2020). De onderzoekers zijn gestart met de discoverfase, waarin de huidige informatieoverdracht in kaart is gebracht. Uit de conclusie is gebleken dat er een verloop van de informatieoverdracht bestaat, maar dit niet ondersteund wordt door documentatie. Voor de doorlopende ontwikkellijn is het van belang om afspraken te maken rondom de informatieoverdracht en deze vast te leggen (Koster, 2021). De ontbrekende afspraken zouden kunnen verklaren dat begeleiders van 't Holthuis op een verschillende wijze omgaan met de fysieke overdracht. De fysieke overdracht, wat het een warme overdracht maakt, draagt bij aan een soepele overgang naar de basisschool (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a).

In de definefase is er onderzocht welke informatie over de ontwikkelingstaken van de peuter belangrijk zijn om over te dragen in de informatieoverdracht. Hierbij is onderzocht wat de begeleiders van 't Holthuis belangrijk vinden en daarnaast wat de theorie belangrijk acht. Uit de conclusie is gebleken dat de ontwikkelingstaken volgens Ince & Kalthoff (2020) overeenkomen met de ontwikkelingsthema's die volgens begeleiders van 't Holthuis belangrijk zijn. Aan de hand hiervan is de essentiële informatie samengesteld. Door het ontvangen van de essentiële informatie kun je als begeleider aansluiten bij de ontwikkelingsopgaven van het kind. Hierdoor kan een goed afgestemde pedagogische omgeving geboden worden (Meij, 2011).

De developfase is de fase waarin alle ideeën samen komen. Na het beantwoorden van de discover- en definefase zijn de onderzoekers in gesprek gegaan met het ontwerpteam en zijn de conclusies van de discover- en definefase gedeeld. In het gesprek zijn de verschillende ontwikkelkansen naar voren gekomen. Hierbij zijn de onderzoekers ingegaan op de ontwikkeling van de visualisatie van de informatieoverdracht bij 't Holthuis. Hierop volgend is het product ontstaan; de poster "De 10 stappen van peuter naar kleuter" (zie Pdf-bestand; Product).

In de deliverfase zijn de onderzoekers ingegaan op het geven van een advies en hoe deze adviezen geïmplementeerd kunnen worden binnen 't Holthuis. Dit is gebaseerd op het implementeren van het product en de ontwikkelingskansen die uit de developfase naar voren zijn gekomen. Bij het doorlopen van de verschillende fasen van het onderzoek is het opgevallen dat er minimale afspraken bestaan tussen de begeleiders van de opvang en onderwijs. De adviezen zijn daarom gericht op het maken van afspraken binnen de stappen die gezet worden in de informatieoverdracht. Vanuit de deliverfase kan er antwoord gegeven worden op de hoofdvraag.

In Nederland is er een stijging te zien van kinderen die naar de kinderopvang gaan (Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid, 2023). In de literatuur is bekend dat er veel veranderd wanneer het kind de overstap van de kinderopvang naar het onderwijs maakt (Nederlands Jeugd Instituut, z.d.-b). Er ontstaat een nieuwe sociale-, fysieke- en pedagogisch didactische omgeving waar er nieuwe verwachtingen gelden. Dit kan voor het kind onveilig aanvoelen. Een goede overgang is belangrijk voor de schoolcarrière en daarmee de toekomst van het kind. Meer gelijkheid tussen de kinderopvang en onderwijs zou een doorgaande ontwikkellijn kunnen bevorderen (Paardenkooper, 2021). Om een doorlopende ontwikkellijn te creëren is informatieoverdracht essentieel en zou dit bijdragen aan de kwaliteit (Koster, 2021).

Om deze reden is het van belang om de poster te implementeren binnen 't Holthuis. De weergave zorgt voor eenduidigheid van de informatieoverdracht. De onderzoekers zijn van mening dat dit een mogelijk biedt zodat begeleiders van 't Holthuis eenzelfde taal spreken over de informatieoverdracht. Dit zou bevorderlijk zijn voor de doorgaande ontwikkellijn en zou de overgang van peuter naar kleuter kleiner en soepeler maken (Paardenkooper, 2021). Het gebruik van de poster en de bijbehorende adviezen zijn een volgende stap naar de optimalisatie van de informatieoverdracht van peuter naar kleuter.

Literatuurlijst hoofdstuk 7

- Ince, D., Kalthoff, H., Nikken, P., Hoex, J., Balledux, M., & Beekhoven, E. (2020). *Opgroeien en opvoeden. Normale uitdaging voor kinderen, jongeren en hun ouders*. Geraadpleegd op 8 mei 2023, van <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Opgroeien-en-opvoeden.pdf>
- Koster, Y. (2021, maart). *Handreiking AVG en informatieoverdracht en -uitwisseling tussen kinderopvang en basisonderwijs*. Geraadpleegd op 9 maart 2023, van [Handreiking AVG en informatieoverdracht en -uitwisseling tussen kinderopvang en basisonderwijs \(overheid.nl\)](https://www.han.nl/system/files/2021-03/Handreiking_AVG_en_informatieoverdracht_en_uitwisseling_tussen_kinderopvang_en_basisonderwijs_(overheid.nl).pdf)
- Meij, H. (2011, maart). *De basis van opvoeding en ontwikkeling*. Geraadpleegd op 13 maart 2023, van <https://www.expoo.be/sites/default/files/2022-06/Normale-ontwikkeling-pdftekst.pdf>
- Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid. (2023, 27 januari). *Cijfers kinderopvang derde kwartaal 2022*. Geraadpleegd op 21 april 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2023/01/27/cijfers-kinderopvang-derde-kwartaal-2022/3e+Kwartaalrapportage+2022+voor+Rijksoverheid.nl+%28002%29.pdf>
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-a). *Een soepele overgang van voorschool naar school stimuleren*. Geraadpleegd op 12 april 2023, van <https://www.nji.nl/kansengelijkheid-in-het-onderwijs/een-soepele-overgang-van-voorschool-naar-school-stimuleren#:~:text=Bij%20een%20warme%20overdracht%20informeert,ondersteuning%20het%20kind%20nodig%20heeft>.
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-b). *Eerste keer naar school: start basisschool*. Geraadpleegd op 12 april 2023, van <https://www.nji.nl/ontwikkeling/start-school-kleuter>
- Paardenkooper, A.P. (2021, juni). *Met Zelfvertrouwen naar School: Het belang van een goede samenwerking tussen opvang en onderwijs in de begeleiding van peuters en kleuters*. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://studenttheses.uu.nl/bitstream/handle/20.500.12932/40571/Masterthesis%20Paardenkoper%202C%20AP-8580812.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Van 't Veer, J., Wouters, E., Veeger, M., & van der Lugt, R. (2020). *Ontwerpen voor zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

8. Sterke kanten en beperkingen

Hieronder lichten de onderzoekers toe wat de sterke kanten en beperkingen zijn van het onderzoeks- en ontwerpproces. Daarna volgt de ethische verantwoording en worden er door de onderzoekers adviezen gegeven voor vervolgonderzoek.

8.1 Sterke kanten en beperkingen

Dit onderzoek is sterk, omdat het alle betrokkenen in beeld heeft gebracht met zijn of haar eigen perspectief op de onderzoeksvraag. Er is een combinatie van onderzoeksmethoden gebruikt, waaronder creatieve werkvormen. Ondanks dat het kind niet direct betrokken is, hebben de onderzoekers een manier gevonden om het perspectief van het kind te betrekken in het eindproduct. Dit was mogelijk door middel van de Empathy map (Van 't Veer, et al., 2020) waardoor het kind indirect betrokken is. Op deze manier is er in het onderzoek een completer beeld ontstaan dan wanneer het onderzoek vanuit één perspectief zou zijn onderzocht en er met één onderzoeksmethode gewerkt zou zijn.

Het onderzoek is sterk omdat het specifiek voor en met 't Holthuis is gemaakt. Hierdoor past het onderzoek, product en bijbehorende adviezen volledig bij de praktijksituatie van 't Holthuis. Vergelijkbare praktijksituaties, zoals andere IKC's, kunnen dit onderzoek als inspiratiebron gebruiken om de informatieoverdracht van peuter naar kleuter te optimaliseren.

Ook zijn er een aantal beperkingen te noemen. In dit onderzoek wilden de onderzoekers het perspectief van ouders belichten. Hiervoor zijn in totaal twintig ouders benaderd. Echter is er maar één ouder geïnterviewd en hebben vier ouders de enquête ingevuld die is gebruikt in de introductie. In totaal zijn er vier ouders betrokken in dit onderzoek. Dit aantal vertegenwoordigt niet alle ouders van 't Holthuis waarbij het kind de overstap naar de kleuterklas heeft gemaakt. Daarom is er gekozen om de resultaten vanuit ouders niet mee te nemen in de conclusie, omdat het de validiteit van het onderzoek zou verminderen (Van der Donk & Van Lanen, 2019). Vanuit deze ervaring zouden de onderzoekers bij een volgend onderzoek eerder in het proces ouders willen betrekken. De onderzoekers denken dat dit voor meer verbinding zou zorgen tijdens de start van het onderzoeks- en ontwerpproces. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat het voor ouders toegankelijker is om te participeren aan onderzoeksactiviteiten.

De onderzoekers hadden de begeleiders van de kinderopvang meer willen betrekken. Dit is niet gelukt omdat de leidinggevende van de kinderopvang heeft aangegeven dat het niet haalbaar is om veel begeleiders te spreken. Dit in verband met personeelsbezetting. Vanwege de haalbaarheid hebben de onderzoekers ervoor gekozen om met een begeleider in gesprek te gaan die de begeleiders van de kinderopvang kon vertegenwoordigen.

8.2 Ethische verantwoording

In de sterke kanten en beperkingen komen er enkele ethische afwegingen aan bod. Naast deze afwegingen zijn er meer ethische afwegingen gemaakt. Hieronder zullen deze toegelicht worden aan de hand van de principes van de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (2018).

Eerlijkheid & transparantie

Er is ervoor gekozen om resultaten en conclusies in alle eerlijkheid terug te koppelen aan het ontwerpteam. Dit vonden de onderzoekers belangrijk omdat zij zo integer mogelijk wilden handelen. Dit zorgde tevens voor een samenwerking die bestond uit betrouwbaarheid. De onderzoekers hebben ervoor gekozen om de verslaglegging in Microsoft Teams (z.d.) te plaatsen. Op deze manier konden de betrokkenen alles lezen en zorgde dit voor openheid en transparantie richting de betrokkenen. Ook heeft dit bijgedragen aan de dialogische validiteit, zoals beschreven in de methode (zie par. 2.4).

Zorgvuldigheid

Er is voorafgaand aan het onderzoek de keuze gemaakt om geen traditioneel onderzoek met een onderzoeksrapport uit te voeren. Deze keuze is gemaakt om aan te sluiten bij de praktijk. De praktijk wilde graag een onderzoek gericht op een resultaat wat bruikbaar is in de praktijk. Op basis hiervan hebben de onderzoekers gekozen om passende en creatieve methoden te gebruiken tijdens het onderzoeks- en ontwerpproces. Ook is dit een onderzoekbenadering wat beter bij de onderzoekers zelf past.

Onafhankelijkheid & verantwoordelijkheid

De onderzoekers vinden het belangrijk om zich onpartijdig op te stellen bij het beoordelen van data. Omdat zij buiten de organisatie staan, kunnen zij een onafhankelijke positie aannemen. De onderzoekers hebben de data objectief beoordeeld en hebben zich niet laten leiden door de verschillende belangen. Deze keuze heeft ervoor gezorgd dat er een compleet beeld is ontstaan over de praktijkvraag en dat het eindproduct door de gehele praktijk wordt gedragen. Daarnaast is er gekozen voor het plannen van grote overleggen. Dit is gedaan door op voorhand een planning te maken en dit voor te leggen aan de betrokkenen (zie plan van aanpak; par. 1.5 en 1.8). Ook is er een tijdspad wat de onderzoekers gebruikte in hun eigen planning (zie bijlage 1.1.). Door de planningen konden de onderzoekers verantwoordelijkheid dragen voor het onderzoek en voor het creëren van draagvlak.

8.3 Vervolgonderzoek

In dit onderzoek zijn onderwerpen die geoptimaliseerd kunnen worden uitgewerkt in een advies. Naast de onderwerpen waarop een advies geschreven is zijn er nog meer onderwerpen die aandacht behoeven. Met deze reden geven de onderzoekers hieronder een advies voor vervolgonderzoek.

Zoals in de literatuur beschreven is het voor de ontwikkellijn van peuter naar kleuter belangrijk om dezelfde taal te spreken tussen opvang en onderwijs. Dit kan ervoor zorgen dat de overgang soepeler en kleiner wordt gemaakt (Paardenkooper, 2021). Omdat IKC 't Holthuis zich aan het ontwikkelen is ten aanzien van de doorlopende ontwikkellijn, denken de onderzoekers dat het waardevol is om na te gaan of begeleiders van 't Holthuis dezelfde taal spreken. Hiervoor dient er vervolgonderzoek gedaan te worden.

Tijdens het onderzoeken van literatuur zijn er verschillende best practices naar voren gekomen. Deze best practices gaan allemaal over de effectiviteit van de peuter/kleuter groep, ook wel 3+ groep genoemd. Deze best practices zijn niet gericht op het optimaliseren van de informatieoverdracht, maar wel gericht op de optimalisatie van de overgang van peuter naar kleuter. De onderzoekers zijn van mening dat het waardevol is voor IKC 't Holthuis om te onderzoeken wat een peuter/kleutergroep zou kunnen bieden voor de doorlopende ontwikkellijn. De uitwerking van de best practices zijn terug te vinden in het plan van aanpak (zie plan van aanpak; par. 1.3).

Literatuurlijst hoofdstuk 8

Microsoft Teams. (z.d.). *Welkom bij Microsoft Teams*. Geraadpleegd op 1 juni 2023, van <https://www.microsoft.com/nl-nl/microsoft-teams/log-in>

Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit. (2018). *Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit*. <https://doi.org/10.17026/dans-2cj-nvwu>.

Paardenkooper, A.P. (2021, juni). *Met Zelfvertrouwen naar School: Het belang van een goede samenwerking tussen opvang en onderwijs in de begeleiding van peuters en kleuters*. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://studenttheses.uu.nl/bitstream/handle/20.500.12932/40571/Masterthesis%20Paardenkoper%202C%20AP-8580812.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2019). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Van 't Veer, J., Wouters, E., Veeger, M., & van der Lugt, R. (2020). *Ontwerpen voor zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Bijlage

1.1 Tijdsplan

Hieronder volgt het tijdsplan dat gedurende het onderzoeks- en ontwerpproces doorlopen is.

Datum:	Actie:
25 januari	Kick-off dag deel 1 op school
1 februari	Oriënterend gesprek kleutercoördinator
7 februari	Oriënterend gesprek teamleider opvang
8 februari	Dagopvang groepen bezoeken
9 februari	Peuterwerk bezoeken
10 februari	Introducerende presentatie voor de begeleiders van het IKC
15 februari	Kick-off dag deel 2 op school Gesprek kleutercoördinator - mindmap
16 februari	Gesprek opdrachtgever – mindmap Gesprek teamleider opvang – mindmap
3 maart	15:30 uur gesprek opdrachtgever (Onderzoeksvraag concretiseren)
6 maart	Plan van aanpak opsturen voor feedback
	Vragenlijst kinderopvang verstuurd
9 maart	Feedback terugontvangen
13 maart	Deadline plan van aanpak
21 maart	Interview intern begeleider
23 maart	Bouwvergadering aansluiten Creatieve werkvorm uitvoeren met begeleiders kleuterklas
28 maart	Creatieve werkvorm peuterwerk
30 maart	Bezoek Abacus 14:30 uur groot overleg
13 april	10:00 uur interview ouder 14:30 uur groot overleg focusgroep
17 april	Interview begeleider opvang
21 april	Enquête ouders verstuurd
11 mei	09:00 groot overleg
11 mei	Gesprek teamleider opvang, feedback op product
15 mei	Gesprek kleutercoördinator, schoolopleider en opdrachtgever feedback op product
26 mei	14:30 uur groot overleg
29 mei	Portofolio opsturen feedback
2 juni	Feedback terug portofolio
8 juni	Presenteren eindproduct (Bouwvergadering)
8 juni	14:30 uur groot overleg & afsluiting
12 juni	Deadline portofolio
30 juni	Beoordeling afstuderen

1.2 Eindpresentatie praktijk

Onderstaand vindt u de link voor de video 'Eindpresentatie praktijk'.

<https://videotoetsing.han.nl/P2G/Player/Player.aspx?id=bu96Xk>